

Llum i esperança en Maria

P 3, 8-11 | SUPLEMENT CENTRAL

La Sagrada Família
escriu un nou capítol
de la seva història amb
la inauguració de la
torre de la Mare de Déu

Fundació Junta Constructora del Temple de la Sagrada Família

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompli ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

MN. MIQUEL RAMÓN
Director

Un nou signe a l'skyline de Barcelona

La representació artística més antiga de la Mare de Déu és un fresc que trobem a les catacumbes de Priscil·la. Apareix Maria amb el nen Jesús, en presència del profeta Balaam, assenyalant l'estel que ell mateix profetitza al llibre dels Nombres (Nm 24,15-17). L'estel de Balaam és, doncs, el signe que anuncia el naixement de Crist i és també un preanunci de l'estel de Betlem, que serà la guia per als Mags d'Orient.

El dia 8 de desembre, la ciutat de Barcelona també tindrà un signe semblant al cel. S'inaugurarà a la Sagrada Família la Torre de Maria, acabada amb un bellíssim estel il·luminat. És aquest un pas significatiu en el camí de conclusió de l'obra d'Antoni Gaudí. El perfil de la ciutat canviarà, posant de manifest aquest estel, que serà visible des de molts indrets de la ciutat.

La Sagrada Família és un signe de fe enmig de la ciutat. De fet, és un temple per ser contemplat també des de fora. A dins no hi ha retaules, perquè aquests s'han posat a les façanes, per tal que la gent, el vianant que passa a prop, els vegi. Gaudí no vol esperar que la persona entri a l'església; i per això treu els retaules de pedra a la llum del dia. Hi ha un desig de transmetre la fe allà on el ciutadà

es troba, al carrer, en el seu anar i venir d'un lloc a l'altre.

Hem de recordar que a Europa no només hi ha la pandèmia del Covid-19; també estem sota una pandèmia d'agnosticisme i d'indiferència religiosa. La secularització ha crescut molt en els darrers anys i la pràctica religiosa ha disminuït significativament. L'estel de la Torre de Maria esdevé així una oportunitat per tornar a enlairar la mirada vers el cel, travessant la immediatesa del materialisme i ajudant-nos a redescobrir les preguntes per l'origen, el sentit i el destí de la vida, que tots portem al nostre cor des que Déu ens va crear a la seva imatge.

El Dr. Jaume Padrós, president del Col·legi de Metges de Barcelona, ens recorda que les humanitats han d'estar presents en l'exercici de la medicina. I, si les humanitats estudien tot el referent a la vida i l'expressió humana, la dimensió transcendent n'és un element fonamental. Des que l'home és home, hi ha hagut expressions artístiques de tot tipus fent referència a un desig que va més enllà d'allò que veiem i toquem. Un desig que expressa la grandesa de l'ànima humana. El nou estel del cel barceloní ens recordarà que aquest anhel humà ha estat escoltat per Déu i que ha enviat el seu Fill per donar-hi resposta.

Contingut

03
Editorial

05
La setmana

06
Opinió

08
En primer pla

13
Vida eclesial

22
Opinió

25
Entrevista

30
Bíblia

32
Litúrgia

34
Espai lectors

36
Societat

41
Cultura

46
Agenda

47
Des del carrer

Testimoni des de Brians 2

PÀGINA 18-19

36-37
Michael Mullaney parla sobre
les universitats catòliques

Mathew Vattamatam, superior general dels claretians

PÀGINA 20-21

En record de Noah Gordon

PÀGINA 45

47
Abel Cobos,
periodista

La setmana en tuits

JAUME PADRÓS
@JAUMEPADROS

President del Col·legi de Metges de Barcelona

Ha mort l'escriptor Noah Gordon (1926), autor de la gran novel·la *El metge*. Admirador dels valors de la professió mèdica i amb forts lligams amb Catalunya. Fou una gran persona. ACS

LOURDES CIURÓ
@LCIURO

Consellera de Justícia de la Generalitat de Catalunya

Disposar d'un certamen sobre espiritualitat evidencia la riquesa cultural del país que tant necessitem protegir. Avui lliurem el premi de Cinema Espiritual a Judith Colell. Gràcies pel teu compromís amb una societat més justa i per reflectir-ho a la pantalla. Merescudíssim guardó

JOAN LLUÍS BOZZO
@ESPREMULLA

Actor i director de teatre

El que seria realment trencador

seria fer un pessebre amb pastors i un foc amb bombeta vermella, i l'establia i el Jesuset, i els reis d'orient que cada dia es van acostant, i un riu de paper de plata. Tothom fliparia!

JOSEP MARIA SOLÉ SABATÉ
@SOLE_SABATE

Historiador

Casimir Martí ha estat un dels millors historiadors del moviment obrer del segle XIX, un sacerdot culte com pocs, tant que Federica Montseny, entre altres càrrecs ministra de la CNT-FAI, va haver de rectificar la seva crítica i fer-ne un sincer elogi

IGNASI MIRANDA
@IGNASIMIRANDA

Periodista de Ràdio Estel

L'Ajuntament de Manresa i Manresa 2022 es projecta amb sant Ignasi com a referent. Un concert de l'Escolania de Montserrat (25 de març) i una trobada interreligiosa (a l'abril), principals previsions, «sense descartar el Papa»

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA
Coordinador d'informatius

Novell, casat pel civil

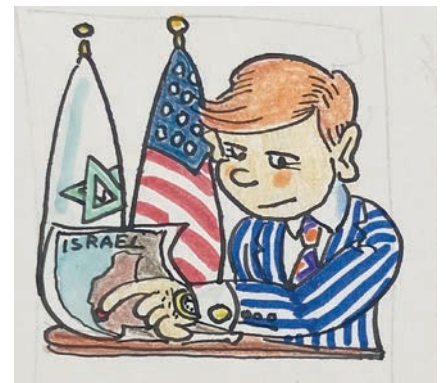
Xavier Novell es va casar amb Sílvia Caballol el 22 de novembre al Jutjat de Pau de Súria. El bisbat de Solsona, sense entrar en més consideracions, va confirmar immediatament a Ràdio Estel la veracitat de la notícia. Ara el bisbe emèrit, en haver contret matrimoni civil i de fet ja des que ho va sol·licitar, ha entrat en suspensió de l'exercici ministerial, que s'afegeix a la del govern de la diòcesi per la renúncia acceptada pel Papa el 23 d'agost. El professor de Dret Canònic Eulogi Broto reiterava a Ràdio Estel, el 23 de novembre, que Novell «pot ser jutjat perquè, si no ha demanat nova dispensa, haurà comès un delicte canònic que pot comportar-li l'expulsió de l'estat clerical».

Eulogi Broto també aclaria que Xavier Novell sempre és a temps de tramitar la dispensa de la Santa Seu, que triga mesos, també ara i «si és que no ho ha fet ja sense fer-ho públic, un dret que també li reconeix l'Església». Per tant, es podria regularitzar la seva situació eclesial, en forma de secularització, fet que li obriria les portes al matrimoni canònic, per separat del civil.

L'efemèride de la setmana

6 de desembre del 2017:

el president Trump, dels Estats Units, reconeix Jerusalem com la capital d'Israel.

Zoom

EDUARD BRUFAU

Els temporals de tardor han tornat a afectar amb força tot el sud de Catalunya. El temporal dels dies 23 i 24 de novembre va deixar més de 200 litres en indrets com el Perelló o al mateix Observatori de l'Ebre, a Roquetes. La pluja va inundar carrers de poblacions, camps de conreu, carreteres i polígons industrials, però afortunadament no va provocar víctimes.

PUNT DE VISTA

Contra la violència de gènere, què podem fer com a Església?

TERESA CASILLAS

Membre de la Comissió diocesana per una Vida lliure de Violències contra les Dones de l'arquebisbat de Madrid

Fa uns dies em va arribar un estudi publicat a la revista *Nature*, que mostra que, als Estats Units, les dones embarassades o en període postpart moren dues vegades més per homicidi que per causes relacionades amb el seu estat. S'hi afirma que estar embarassada augmenta el risc de morir assassinada. Aquesta dada esgarrifosa és només una mostra minsa dels perills que comporta ser dona al nostre món.

Les xifres ens sacsegen: el 70% de les dones experimenta violència en el decurs de la seva vida, el 38% del total d'homicidis de dones al món es deuen a violència conjugal, cada any 5.000 dones són assassinades en nom de l'honor i 25.000 núbies moren o són mutilades a conseqüència d'assumptes relacionats amb el dot. Es calcula que entre 100 i 140 milions de nenes i dones arreu del món viuen amb les conseqüències de la mutilació genital femenina, 44 infants assassinats a Espanya els últims anys per la «violència vicària». Aquestes dades, ja força dramàtiques, es veuen incrementades per catàstrofes, guerres, desastres naturals i crisis ambientals o sanitàries com la que estem vivint. La violació com a arma de guerra, la situació de desemparament que es viu en camps de desplaçats o en desplaçaments forçosos, la situació de dones que s'han vist obligades a quedar-se tancades a casa amb el seu maltractador durant els mesos

de confinament...

La violència contra les dones té diverses manifestacions: física, sexual, psicològica, econòmica, simbòlica, laboral i institucional i, a més, no és exclusiva d'una cultura, religió o país. És una situació persistent, les arrels de la qual es troben en la discriminació que afecta les dones des del seu naixement fins a la vellesa.

L'Església no pot restar-ne al marge, com a espectadora d'aquesta situació d'injustícia i mort. L'Església ha d'alçar una veu ferma i unànime contra tota forma de violència o de discriminació envers les dones. El missatge de Jesús de Natzaret és clar i contundent: «Jo he vingut perquè totes tingueu vida i vida en abundància» (Jn 10,10). Els cristians i cristianes no podem mirar cap a una altra banda. Ser «samaritana» és no eludir la realitat de tantes dones assaltades i deixades a la vora del camí. Elles són el nostre proïsme i no podem esquivar-les, no podem justificar o minimitzar la violència contra les dones, perquè això ens converteix en còmplices dels agressors.

El papa Francesc també ha estat clar definint la violència de gènere «com una degradació covarda del poder masculí i com l'expressió màxima de relacions de poder i desigualtat entre homes i dones, que endinsa les seves arrels en els excessos del patriarcat, que considera la dona de segona categoria humana».

Com a persones que seguim Jesús de Natzaret, l'ímitem posant-nos al costat de les dones, ajudant-les a alliberar-se del que les oprimeix i sotmet. No volem eludir la seva crida, volem prendre partit de manera absoluta i incondicional perquè els agressors sàpiguen que

no trobaran complicitat i tolerància a l'Església, i sí que serem refugi, seguretat, acollida i alliberament per a les víctimes. Com a Església volem fer passos en el compromís per a l'erradicació de la violència contra les dones, començant pels nostres llenguatges, canviant les relacions de poder i desigualtat a les nostres comunitats eclesials, en la nostra manera de viure la pastoral i l'acompanyament.

En un Decàleg elaborat per la Comissió diocesana per una Vida lliure de Violències contra les Dones, de la diòcesi de Madrid, es proposen aquestes bones pràctiques:

- Anomenar el pecat pel seu nom, denunciant la violència envers les dones com una realitat no volguda per Déu
- Prendre partit com a cristianes i cristians, sense minimitzar, justificar o ser còmplices silenciosos i indiferents davant la violència
- Generar en la Pastoral espais de seguretat, d'escolta, d'absència de judici, que possibilitin la prevenció i la detecció primerenca
- Establir protocols d'atenció i acompanyament a les dones que experimenten violència
- Fer formació a agents de pastoral i sacerdots, seminaristes, sobre la violència contra les dones per comprendre'n les causes i entendre les víctimes
- Proporcionar una formació bíblica que promogui les lectures dels textos com a Bona Notícia per a l'alliberament de les dones
- Eliminar llenguatges i pràctiques excoients, discriminatòries que justifiquin la violència contra les dones
- No tancar els ulls davant la violència que es dona també a l'interior de l'Església

Ser «samaritana» és no eludir la realitat de tantes dones assaltades i deixades a la vora del camí

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Maria, far d'afecte i de tendresa

En ple temps d'Advent, el proper dimecres dia 8 de desembre celebrarem la solemnitat de la Immaculada Concepció. Mentre caminem cap al Nadal, en la proximitat de la festa de la Mare de Déu, voldria parlar-vos de Maria, la nostra Mare i la Mare de l'Església.

Els valors que encarna santa Maria són més vigents i actuals que mai. L'Evangeli segons sant Lluc s'hi refereix com la «plena de gràcia» (Lc 1,28). Des del moment de la seva concepció, Maria va esdevenir una escollida per Déu. Gràcies a la voluntat del Senyor, Maria es va convertir en la «més santa», la «més bella» i la «més humil», i va quedar preservada de pecat original, motiu pel qual l'Església la reconeix i venera com a la Immaculada Concepció.

El mateix dia en què l'Església universal celebrarà aquesta solemnitat, a l'arxidiòcesi de Barcelona es viurà un moment molt esperat per tots. Després d'anys de treball, es culminarà la construcció de la torre de la Mare de Déu. L'arquitecte Antoni Gaudí va imaginar l'absis del temple de la Sagrada Família coronat per un cimbori dedicat a la Mare de Déu, *Turris Davidica*, que, a més, pretenia que acabés amb una estrella. Aquesta torre dedicada a Maria, de 138 metres d'alçada, serà la segona més alta del conjunt de la basílica i estarà coronada per l'estrella de Maria, que serà un llum enmig de la nit a la ciutat de Barcelona.

Maria ens condueix a la font de la vida i de l'amor, i també és un referent de bondat i de tendresa, d'afecte i d'ale-

gria. Maria és la «Mare de l'Evangeli vivent» (EG 287) i, per això, li demano la intercessió per les persones més vulnerables, pels malalts, pels afectats per la pandèmia de la Covid-19, per la gent gran i, especialment, pels joves que veuen com la seva realitat cada dia és més complexa i inestable.

Aquest dimecres, a les sis de la tarda, us animo a seguir pels mitjans de comunicació la cerimònia que amb motiu de la solemnitat de la Immaculada Concepció tindrà lloc a la basílica de la Sagrada Família. Junts hi celebrarem la Santa Missa, beneirem la nova torre del temple expiatori i encendrem per primer cop l'estrella de Maria que la corona.

Fem nostra la invitació de sant Bernat: «Mira l'Estrella, invoca Maria». Que santa Maria, estrella lluminosa, vetlli per nosaltres. Que la llum i el far que representa aquesta torre ens animi a construir un món més humà i fratern, un món que ens permeti estar prop dels qui més pateixen, perquè trobin en el consol de l'Evangeli de Jesucrist, la pau i la serenor que necessiten.

Avui també demano a Déu que, per intercessió de santa Maria, ens concedeixi el do de viure units a ell, de manera que també nosaltres puguem ser, com Maria, una llum en la foscor per a tants germans nostres que deambulen pel món sense conèixer el veritable rostres de Jesucrist i perquè puguin descobrir el profund goig que neix de la trobada amb ell, de donar-li el comandament de les nostres vides, de deixar que ell sigui el nostre Rei i Senyor.

La missa i la benedicció de la nova Torre de la Mare de Déu es podrà seguir en directe a través de Ràdio Estel i del web diocesà esglesia.barcelona/en-directe/

Llum i esperança per a la ciutat i el món

**La inauguració de la torre de la Mare de Déu
de la Sagrada Família permet sumar
complicitats amb el teixit social**

La corona de la torre conté 12 estrelles de forja.

En un moment tan complex com el que estem vivint, enmig d'una pandèmia única en la nostra història contemporània, la Sagrada Família escriu un nou capítol en la seva etapa constructiva de més de 135 anys.

Amb la vista posada en el 2026, quan es commemorarà el centenari de la mort d'Antoni Gaudí i és previst inaugurar la torre més alta, la de Jesucrist, aquest 8 de desembre, solemnitat de la Immaculada Concepció, és el torn de la segona més alta, la de la Mare de Déu, de 138 metres d'alçada.

La torre està coronada per una estrella lluminosa, resplendent, símbol de Maria com a mare de Jesús. Té un diàmetre de 7,50 metres i un total de 12 puntes. Totes les cares són de vidre texturat i està il·luminada des de dins. En els textos dels anys vint es parla d'una estrella «lluminosa»; per això l'estrella és de vidre amb una estructura d'acer inoxidable a les arestes i amb uns llums situats a l'interior en el nucli.

«Aquest estel lluminós, com a símbol de Maria, mare de Jesús, s'alça per portar llum i esperança a tota la ciutat i al món», manifesta el cardenal Joan

JOAN JOSEP OMELLA

«Aquest estel lluminós, símbol de Maria, s'alça per portar llum i esperança a tota la ciutat i al món»

ESTEVE CAMPS

«El programa d'activitats ha estat possible gràcies a la inestimable col·laboració d'entitats públiques i privades»

Josep Omella, arquebisbe de Barcelona i president de la Fundació Junta Constructora del Temple de la Sagrada Família. El 8 de desembre presidirà la celebració litúrgica, concelebrada amb altres bisbes.

Com és habitual, la celebració comptarà amb la participació del Cor Francesc Valls, i l'Orfeó Català i un conjunt de metall i percussió faran la nova interpretació del Magníficat, compost per Marc Timón. S'hi preveu l'assistència de 2.000 persones.

Vidre i acer inoxidable

El diàmetre de l'estel és de 7,50 metres i cadascuna de les puntes fa 2,90 metres. El pes total de la peça, que és de vidre amb una estructura d'acer inoxidable, és de 5,55 tones. «L'estel sembla ingràvid, com suspès al cel», posa en relleu Jordi Faulí, arquitecte director de la basílica.

De dia, els vidres estaran il·luminats pel pas del sol i, a la nit, a cada base de les puntes piramidals hi haurà un focus de tecnologia LED regulable que repartirà la llum a les cinc cares de la piràmide. L'estel descansarà en

els tres suports de la peça del fust, fets de formigó i trencadís.

La setmana prèvia a l'encesa de la torre, de l'1 al 7 de desembre, la Sagrada Família convida tothom a participar digitalment a il·luminar la torre de la Mare de Déu. Des dels webs de la Sagrada Família i de l'arquebisbat de Barcelona, tothom qui ho desitgi hi podrà contribuir. El dia 4, de 20 a 23 h, es fa realitat la il·luminació de la base de la torre i el dia 6, de 20 a 23 h, la del fust o part superior.

«Finalment, el 8 de desembre, a les 19.40 h, s'il·luminarà sencera la torre de la Mare de Déu i l'estel brillarà per primer cop al firmament de Barcelona. Cal dir que l'estel s'haurà col·locat físicament a la torre el 29 de novembre», especifica Esteve Camps, president delegat de la Fundació Junta Constructora. L'acte d'enllumenament es podrà seguir en directe a través d'estel.sagradafamilia.org, web que s'activarà l'1 de desembre.

Activitats religioses i culturals

Un esdeveniment històric com és l'acabament i la benedicció de la torre de la Mare de Déu de la Sagrada Família —la primera torre que s'inaugura en 45 anys— no es podia viure només de portes endins del temple. En la seva voluntat d'obrir-se més a la ciutat, la Junta Constructora ha vist l'esdeveniment com una oportunitat per sumar-hi i establir complicitats amb tot el teixit social.

«El programa d'activitats amb què commemorem aquest esdeveniment ha estat possible gràcies a la inestimable col·laboració d'entitats públiques i privades, i molt especialment, al suport del barri», assegura Esteve Camps. «Volíem que aquesta inauguració fos molt viscuda per la gent del barri i de la ciutat, per això vam veure que era una molt bona oportunitat per acostar-nos-hi i compartir-ho», manifesta Marta Otzet, directora de Cultura i Acció Socioeducativa de la Sagrada Família.

Al voltant del 8 de desembre es desplega abans i després un calendari d'actes que s'allarga fins al 5 de gener. Es tracta que tota la ciutat, i especialment el barri de la Sagrada Família, se sumi i participi

Moment de la col·locació de la llanterna o fust.

MARTA OTZET
«Les persones grans han pogut expressar les seves emocions i records personals durant aquest procés creatiu»

de la festa.

«Hem contactat amb entitats públiques i privades, i amb les associacions i colles del barri, com la coordinadora d'entitats del barri o els tres eixos comercials. També amb el Districte, el pla de desenvolupament comunitari de la Sagrada Família o l'Escola Municipal de Música. Hem mirat de no deixar-nos a ningú, que tothom pogués participar-hi!», comenta Marta Otzet.

Dins de la basílica, el 8 de desembre, a les 10.30, tindrà lloc un cerimonial de la cultura popular, a càrrec de les colles de cultura popular; a les 18.00, una celebració litúrgica, presidida pel cardenal Joan Josep Omella; a les 19.15, l'acte de benedicció de la torre de la Mare de Déu des del carrer de Marina. A l'entorn del temple hi haurà una ballada de sardanes, amb la Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona.

El dia 9, a les 19.00, es presentarà la publicació *Quadern de visita*

a la Sagrada Família, amb aportacions de diferents arquitectes sobre la torre de la Mare de Déu, al saló de la Mercè de la catedral de Barcelona. A les 20.00, inauguració al Museu Diocesà de Barcelona de l'exposició fotogràfica *Un nou estel brilla a la ciutat de Barcelona*.

El 12 de desembre, a les 18.00, se celebrarà a l'interior del temple de la Sagrada Família una pregària de Taizé amb la col·laboració del Secretariat de Pastoral de Joves de l'arquebisbat de Barcelona. El dia 15, a les 19.00, s'impartirà la ponència *Maria, estel del matí, a la Sagrada Família i en el món d'avui*, a càrrec de la Gna. Margarita Bofarull i Jordi Faulí. El dia 17, a les 18.00, concert de Nadal amb l'Escolania de Montserrat.

El dia 16, a les 20.00, la catedral de Barcelona serà la seu de la conferència *Diàleg entre dues torres: crònica de construccions en paral·lel amb cent anys de diferència*, a càrrec dels arquitectes Jordi Faulí i Àngel Menargues.

A més, al llarg de tres setmanes, l'entorn de la basílica acollirà cercavila de gegants, actuació de danses populars, exhibició castellera, galejada trabucaire, espectacle de foc estàtic, etc.

Tots els actes es poden consultar a la web sagradafamilia.org.

Tots som torres d'una mateixa humanitat

Encara anant més enllà, s'ha posat en marxa un projecte que ha rebut el nom prou explícit de «Tots som torres d'una mateixa humanitat», en què es potencien les dimensions educativa i social de la Sagrada Família.

Amb la col·laboració de Blanquerna-Universitat Ramon Llull, s'ha convocat un concurs en què han participat 21 escoles de Barcelona i més de 1.200 infants i joves de 6 a 14 anys. «Els hem convidat a participar amb un projecte creatiu fruit de la reflexió individual i col·lectiva al voltant del concepte de la construcció de la torre», explica Marta Otzet. «Tots els infants amb l'ajuda dels seus mestres han hagut de reflexionar sobre qüestions com ara com ens construïm a nosaltres mateixos, què ens ajuda a créixer, quins són els suports que

necessitem...» El 14 de desembre, a les 18.30, es farà el lliurament dels premis als millors projectes.

Amb aquesta mateixa idea de treball individual i col·lectiu alhora, ha anat prenent forma el projecte social. En contacte amb Apropa Cultura i els Instituts Municipals de Serveis Socials i Persones amb Discapacitat de Barcelona, s'ha pogut arribar a dos col·lectius especialment afectats per la pandèmia: la gent gran i les persones amb discapacitat intel·lectual.

Una escultura cilíndrica de 3 metres d'alçada amb un cortinatge format per 2.400 pedres de pissarra pintades en tons blavosos. Aquest ha de ser el resultat del treball en què han participat 20 tallers ocupacionals i 20 residències de gent gran, amb un total de 2.400 persones.

Amb l'ajuda de l'Associació Artenea, que des de fa dotze anys treballa l'art com a teràpia, s'ha convidat les persones participants a pintar una pedra amb els colors blaus que ens evoquen el mantell de la Mare de Déu. «Vam enviar a cada centre un kit amb les pedres,

els pinzells i les pintures, una guia didàctica, alhora que vam fer una formació als educadors per acompanyar aquest moment», exposa Susana Gómez, presidenta de l'Associació Artenea.

Es tractava de pintar la pedra, però també d'evocar records i significats vinculats a la Mare de Déu i la Sagrada Família. Tal com indica Marta Otzet, «les persones grans tenen molts records de la Sagrada Família, algunes perquè hi vivien a tocar, d'altres perquè l'havien visitat o havien participat en les tradicionals captes anuals. Han pogut expressar les seves emocions i records personals durant aquest procés creatiu així com de devoció a la Mare de Déu. El projecte ha tingut un efecte terapèutic molt més gran del que ens pensàvem».

L'escultura, que ha comptat amb el suport d'un equip tècnic del Col·legi d'Aparelladors de Barcelona, s'inaugurarà el 13 de desembre a les 18.30 h. Durant sis mesos estarà exposada a l'atri de la Passió de la Sagrada Família, perquè totes les persones que hi han participat tinguin ocasió de visitar-la.

Persones del taller ocupacional Paideia pintant pedres per a l'escultura «Tots som torres d'una mateixa humanitat».

SABER ESCOLTAR

Relativisme i dogmatisme

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

No és estrany sentir aquestes expressions: «Aquest és un progressista i aquest altre és un carca.» Benet XVI, en el seu magisteri, advertia sovint del relativisme. Els entesos tracten el dogmatisme i el relativisme com a xacres d'una societat en decadència.

Vulgarment, se sol parlar de dretes i d'esquerres. Això succeeix en tota la vida social, de manera que hi ha els qui ho relativitzen tot —els d'esquerres— i els que són dogmatistes —de dretes. Tant una actitud com l'altra fan mal a la societat.

En el nostre món, és general el que s'anomena *relativisme*. Tot es pot acceptar sense pensar-hi gaire. Defensa que tot és vàlid: fuig d'una reflexió seriosa. Tant el pensar com l'actuar són relatius. Té una màniga

ampla, on hi caben confosos el bé i el mal. Aquesta actitud relativista la palpem constantment en bastantes pseudofamílies (les persones no es casen sinó que s'ajunten) i tots els indrets de la societat prou en fan ús.

Els educadors insisteixen que cal ensenyar als infants i als joves —potser també als adults— l'ètica, la responsabilitat, l'ajuda als altres, l'esforç, el treball ben fet. Així, a poc a poc, es pot canviar la societat. També s'ha d'ensenyar que els diners no ho són tot, que la mentida fa mal i que existeixen el bé i el mal. El món actual necessita recuperar els valors de la vida recta. Luther King deia que «les nostres vides es comencen a acabar el dia que silenciem les coses que realment

importen». Cal seguir el camí dels valors i defensar-lo. En cas contrari, farem una societat malalta que no sap el camí de la vida ni distingeix entre el bé i el mal.

Hi ha persones que creuen que només elles tenen la veritat i que l'han d'imposar. El dogmatisme és tan dolent com el relativisme. Antonio Machado va dir: «*Tu verdad no, la Verdad; y ven conmigo a buscarla. La tuya, guárdatela.*» Aquesta és la qüestió: cercar-la, tot discernint allò que està bé del que està malament.

El món actual necessita recuperar els valors de la vida recta

P-J YNARAJA

Sacerdot del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Exactament, no sé quin any era. Hi vam anar amb la tenda, el sac de dormir i un fogonet per cuinar, amb un mític cotxe dos cavalls. Ens va costar arribar-hi. Ni tan sols a l'oficina de turisme de Lió van saber informar-nos, però hi vam arribar. Una fletxa indicava «*accueil*». I en un altre cartell hi deia «*entrée*». Vam llegir: «Toqueu el timbre i entreu», així ho vam fer. A sobre d'una tauleta hi deia: «Seieu, un germà baixarà per saludar-vos.»

De seguida, va arribar i ens vam saludar. Ens vam presentar, qui érem i què ens interessava.

Ell va començar explicant-nos els inicis de l'aventura espiritual iniciada pel germà Roger. Va deixar clar que, al petit grup, el movia una vocació que

A PROPÒSIT DE...

El Taizé dels seixanta... testimoni d'acollida

s'expressava així: «El Crist històric va patir passió i creu, el Crist místic patia ara la divisió de les Esglésies.» Aquell grup de germans buscava un lloc d'intercessió. El germà Roger sabia que la vida contemplativa no existia dins de la Reforma. Van triar Taizé, territori que havia pertangut al monestir de Cluny, general reforma de la vida monàstica, després caigut en aburguesament. Van demanar permís al cardenal per entrar i pregar a la petita església.

En aquest punt, ens situem en l'actualitat. Ens va dir que guardéssim la tenda de campanya, pròpia

El Crist històric va patir passió i creu, el Crist místic, la divisió de les Esglésies

d'un càmping, perquè érem en un monestir. Dormiríem a la *maison jaune*, amb monges calvinistes, i menjàriem en un altre lloc, amb dominiques de Sant Andreu. Ens va recomanar assistir a la missa ortodoxa, a les 5.30 h, a la cripta corresponent. Quan volguéssim podíem celebrar la missa a la catòlica. A les 17.30, l'eucaristia a l'església romànica, hi assistien alguns germans i forasters visitants. Coneixíem les hores de la pregària.

A les 19 h, ell ens esperava a la praderia i, asseguts sobre la gespa, comentant la jornada, vam parlar de l'Església i les Esglésies. A les litúrgies n'havíem patit la separació.

Aquesta és l'experiència excel·lent d'acollida del Taizé dels seixanta, de la realitat posterior, no inferior, en tot cas, n'escriuré un altre dia.

Vida eclesial

Aquesta setmana el Vaticà rebutja tota violència contra la dona, presentem Christian Pinto, nou sacerdot de Tortosa, coneixem l'experiència de Xavier Rodríguez, capellà a Brians 2, i entrevistem el superior general dels claretians, Mathew Vattamattam

Intervenció de Mons. Juan Antonio Cruz, observador permanent de la Santa Seu davant l'Organització dels Estats Americans

El Vaticà suma la seva veu per l'eliminació de tota forma de violència contra la dona

El Vaticà ha reafirmat el seu compromís davant l'Organització dels Estats Americans «per sumar esforços perquè tota dona sigui respectada, protegida i valorada; que el seu patiment sigui escoltat i considerat per tothom». Ho ha dit Mons. Juan Antonio Cruz Serrano, observador permanent de la Santa Seu davant d'aquest organisme, durant la sessió extraordinària per commemorar el Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra la Dona.

En la seva intervenció, informa Vatican News, Mons. Cruz va recordar la crida del papa Francesc: «No podem mirar cap a una altra banda.» És a dir, no podem quedar-nos de braços plegats davant de tants casos de violència contra les dones.

En aquest sentit, el representant vaticà va evidenciar que la violència contra les dones i nenes no només feix les seves vides, sinó que també malmet la nostra societat: «Malauradament, una de les formes més comunes de violència que pateixen dones i nenes és la violència sexual, com a conseqüència, entre d'altres, d'una cultura en la qual se les cosifica, i se les converteix i presenta com un objecte de plaer que pot ser utilitzat i descartat.»

Un altre problema que afecta dones i nenes, va subratllar, és el tràfic de persones.

En evidenciar l'impacte negatiu que té la violència en la vida i en el futur de les dones i nenes, l'observador permanent va convidar la comunitat internacional a continuar treballant per elles: «No podem tolerar que les vides de

milers de nenes es vegin marcades i, en molts casos, destruïdes en ser víctimes de violència.» Perquè la violència que pateixen les dones ofereix una constatació del nivell d'humanitat i de civilització de la societat, d'un poble, d'una persona.

Així, va afirmar, a través de les seves institucions i obres, emfatitza, valora i promou l'aportació única i insubstituïble de la dona, així com la seva dignitat més profunda. No només perquè és font de vida, sinó també per la contribució única que des de la seva feminitat aporta, enriquint i engrandint la nostra societat i totes les institucions on la dona participa.

Per això, el Vaticà fa una crida per continuar treballant perquè cada Estat pugui fer campanyes de conscienciació sobre la dignitat de la dona, així com per combatre'n la cosificació i eliminar la impunitat davant dels actes de violència que es cometen contra elles.

Mare de Déu de Guadalupe

La Pontifícia Comissió per a Amèrica Llatina ha informat que enguany la celebració en honor de Nostra Senyora de Guadalupe es

Exe Lobaiza

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Actituds i mètode sinodal

El procés sinodal de consulta al poble de Déu ha començat. És importantíssim i mereix tot l'esforç necessari perquè les comunitats parroquials, diocesanes, de moviments, de congregacions religioses, dediquin temps a l'escolta i al discerniment. Malgrat la riquesa del Vademècum preparat per la Secretaria del Sínode, moltes diòcesis i organitzacions eclesials encara continuen pensant com fer-ho. Més enllà de les reunions presencials, fetes en un clima de pregària i trobada, es pregunten com recollir les propostes que sorgeixin, com elevar la riquesa d'allò viscut, de manera que pugui sumar-se de manera ordenada cap amunt.

Realment és qüestió d'actituds i de mètode. No n'hi ha prou de reunir-se, pregar, escoltar-se mútuament. Cal decidir-se a pensar plegats, dialogar com mai abans, plantejar-nos les preguntes del Sínode, expressar-nos i proposar vies de sortida per als desafiaments que afronta l'Església del nostre temps. Per això, és imprescindible canviar l'actitud de passivitat i distància que ha predominat en moltes comunitats però insta a dissenyar una metodologia que permeti tothom expressar-se, no únicament als més extravertits, i que afavoreixi un diàleg enriquidor, tot i que es manifestin situacions de dolor o crítica. Acol·lidir i obrir camins, reflectir en la síntesi... Requereix una metodologia sinodal que està lluny de ser predominant a les nostres comunitats, més avesades amb freqüència a escoltar i a acatar que no pas a participar i proposar. La meua experiència amb la intel·ligència col·laborativa m'ajuda a oferir a moltes diòcesis una via útil per a aquest procés clau.

El Sínode ens pot suposar un gran pas de maduració a les comunitats. Tant de bo que aprofitem l'ocasió per convertir-nos en participants corresponsables en la missió de l'Església! Expressant-nos i escoltant-nos, potser per primer cop, com a adults en la fe.

LETICIA SOBERÓN

El Papa insisteix que no podem quedar-nos de braços plegats davant de tants casos de violència contra les dones.

farà amb el res del rosari a la plaça de Sant Pere, diumenge 12 de desembre, a les 10.00 del matí. Després, al migdia, es participarà en la pregària mariana de l'Àngelus amb el Papa.

Segons la Pontifícia Comissió per a Amèrica Llatina, «moguts per la fe, l'amor i l'esperança, com a Església expressem el nostre amor a la mare de tots, la Mare de Déu de Guadalupe, en proximitat i fidelitat al successor de Pere, el papa Francesc». Per això, convocats i reunits des d'un sentiment llatinoamericà, «resarem el rosari en un signe d'«unitat en la diferència», on cada dena serà entonada per representants de diferents pobles i cultures, expressant les nostres intencions per tota l'Església catòlica en el món, atents als clams dels descartats a les perifèries existencials, commoguts per les víctimes de les pandèmies que va aprofundir el Covid-19».

D'altra banda, ja està instal·lat l'arbre de Nadal a la plaça de Sant Pere. Fa 28 metres d'alçada i estarà situat al costat d'un pessebre peruà fins al 9 de gener del 2022. Prové del Trentino, de la Gestió Forestal Sostenible del Grup Territorial Trentí PEFC, que està certificada. Aquest és el quarantè arbre de Nadal a la plaça de Sant Pere, una tradició que va començar el 1982 amb Joan Pau II.

JUAN ANTONIO CRUZ

«No podem tolerar que les vides de milers de nenes es vegin marcades i destruïdes en ser víctimes de violència»

 Tortosa

Mn. Christian Pinto, nou sacerdot de la diòcesi de Tortosa

«Em vaig rendir a la voluntat de Déu, i ara soc prevere»

EDUARD BRUFAU

Malgrat la forta secularització del temps present, les vocacions al sacerdoci continuen alimentant les nostres diòcesis. Mn. Christian Pinto, fill de Benicarló, n'és un bon exemple. Ordenat prevere l'abril passat a la catedral de Tortosa, ara serveix les parròquies de l'Ampolla, l'Ametlla de Mar i el Perelló.

Com era la teva vida abans de la crida al sacerdoci?

Vaig tenir la gràcia de néixer en el si d'una família cristiana. Els meus pares em van educar cristianament: batejant-me, fent la primera comunió, participant de l'Eucaristia dominical. Ja de petit m'agradava posar-me en presència del Senyor, especialment en aquells moments en què l'Església es trobava silenciosa i buida, i podia estar a soles amb Jesús, només Ell i jo, i parlar amb l'Amic que sempre ha estat al meu costat. L'hi compartia tot. Vaig créixer amb una senzilla i bonica amistat amb Jesús, que durant el temps de l'adolescència vaig perdre. L'hedonisme i la recerca de la plenitud en el món em van portar a allunyar-me de la seva amistat, i em van deixar profundament desorientat. Vaig arribar a pensar que la vida no tenia sentit; i així és, perquè allunyats del seu amor la vida no té sentit.

Com vas sentir que Déu et cridava?

Quan més desorientat em trobava, em va omplir del seu amor i em va obrir els ulls de la fe. Vaig abandonar els meus somnis i em vaig centrar a coneixe'l més, a recuperar aquella amistat. En el si de la petita Comuni-

tat de l'Arcàngel sant Miquel, amb el Sagrament de l'Eucaristia i de la Reconciliació, la pregària, el Rosari i la vida de la gràcia de l'Església, vaig recuperar aquella bonica relació i va anar madurant. En el silenci d'una bella nit d'hivern vaig sentir una veu que em deia: «Christian, ha arribat l'hora!» Una barreja de temor i sorpresa em va inundar el cor, i em preguntava quina hora havia arribat.

Em vaig posar en contacte amb Mn. Carlos Garcia, gran sacerdot i amic del meu poble, Benicarló, i li vaig compartir el que m'havia passat. En compartir-l'hi, i per sorpresa meva, vaig poder observar com la seva mirada s'entelava de llàgrimes i profetitzava que el Senyor m'estava cridant al sacerdoci. A partir d'aquella nit alguna cosa va canviar al meu cor; en algunes eucaristies vaig començar a sentir un desig que no havia sentit mai: ser jo qui consagrés el preciós Cos de Nostre Senyor i ser pont per alimentar el seu poble amb el seu Cos i

«La vida sacerdotal és la possibilitat de portar Jesús al cor de la gent»

Mn. Christian saludant el papa Francesc.

elseu perdó. Em vaig rendir a la seva voluntat i amb el permís del bisbe de Tortosa, Mons. Enric Benavent, vaig poder discernir la crida al Seminari i ser ordenat prevere el 10 d'abril passat.

Què és el que més valors dels anys de formació al Seminari?

Valoro tres coses fonamentals. La primera, de la qual estic immensament agraït, és que l'etapa del seminari possibilita el temps i els mitjans per estar amb el Senyor i caminar cap al sacerdocí. A més de la necessària vida espiritual, l'estudi de la teologia i una sana vida comunitària són elements fonamentals per a qualsevol tipus de vida cristiana.

La segona és la preciosa amistat que neix amb tots aquells que s'estan preparant com tu, però especialment amb el Santi i el Matteo, amb qui he compartit tots aquests anys de Seminari i amb qui guardo un estret llaç d'amistat. La tercera és anar descobrint en aquesta preciosa aventura d'amor totes les me-

ravelloses sorpreses que Déu fa en tu i al teu voltant quan confies en el seu sí malgrat les dificultats.

Què és per a tu la vida sacerdotal?

Per a mi la vida sacerdotal és la meua manera de ser i és la possibilitat de portar Jesús al cor de la gent de la millor manera possible, amb el sagrament de l'Eucaristia i el de la Reconciliació. Per això, crec que és fonamental que tots els sacerdots cuidin molt la seva relació amb el Senyor, que siguin feliços, que cuidin les seves amistats, que no es desvinculin de les seves famílies i que, per damunt de tot, cuidin sempre el seu sacerdocí.

Quina és la realitat parroquial amb què et trobes en el teu ministeri?

Hem de ser realistes. Actualment no estem travessant una bona època parroquial i hem de canviar algunes coses perquè vivim un decreixement eclesial en molts sentits: vocacional, participatiu, juvenil, administració dels sacraments, etc. Però potser perquè estic ordenat de fa poc, o pel meu caràcter, ho visc en un doble sentit: d'una banda, valorant i admirant la veritable bellesa d'una resta d'Israel fidel i sincera que queda als pobles on estic; i de l'altra, amb veritable esperança, concentrant els esforços en els nuclis sense abandonar els altres, tenint paciència que l'Esperit Sant ens vagi ressituant i ens ensenyi a tots a caminar d'una manera diferent.

Què aconsellaries als joves que se senten cridats al sacerdocí?

Els diria que visquin un profund abandó de si mateixos per fer la voluntat de Déu i que discernixin al Seminari l'autenticitat de la crida. Que si durant el camí cap al sacerdocí s'enamoren, ja es desenamoraran, que si se senten tristos, ja recuperaran l'alegria, que si no s senten capaçs, que hi haurà temps d'adquirir les capacitats però que escoltin la veu del Senyor i la compleixin fins al final dels seus dies perquè no hi ha res més important que tractar de fer amb fidelitat i humilitat la voluntat del Senyor.

Sant Feliu de Llobregat

De vegades no trobem Déu perquè només mirem amunt

P. XAVIER RODRÍGUEZ CALLAO, SJ
Capellania catòlica C. P. Brians 2

Diuen que Déu és a tot arreu. Que el podem trobar en qualsevol lloc. Déu és igual a tot arreu, cert! El qui no estic igual a tot arreu soc jo! És a dir, que en segons quins llocs em serà més fàcil trobar-me amb Déu que en d'altres. La meua experiència personal m'ha fet descobrir tres llocs «privilegiats» on en trobem amb Déu gràcies al·l'impacte existencial, el sotrac vital i el desconcert personal que provoquen: els hospitals, els tanatoris i les presons.

Quan la vida et porta a un d'aquests tres llocs, sense saber com, se't remou l'existència, el sentit de la vida i de la lluita, i et poses a reflexionar fins i tot sense estar-hi acostumat. Grans preguntes, grans «quès», grans «perquès», brollen de l'interior formulats amb llàgrimes i emocions, difícilment amb frases ben construïdes. La base del sentit de l'existència trontolla i se somou tot el que, fins aquell moment, em donava seguretat.

Tal és l'experiència viscuda per molts interns condemnats a anys de presó per fets puntuals o accions continuades comeses durant la seva vida. L'home fort, bregat i tatuat, plora com un nen a la cel·la i quan parla amb mi a la sala de dia, al menjador o passejant pel pati del mòdul. I obre el cor i explica amb nítida sinceritat el que mai no ha explicat a ningú. El cor i el cel s'obren i es toca i palpa la misericòrdia de Déu.

«I tot això, perquè m'ho expliques?»
«Ho necessito treure i vostè m'entén i no em jutja.» «Vols que et doni la benedicció i el perdó de Déu i de l'Església?»
«Sí, pare, ho vull.» «Doncs la teua ànima quedarà més neta que quan eres un na-

dó.» Li dono l'absolució, amarada amb les seves llàgrimes, i jo no puc més que donar-ne gràcies a Déu. No tinc paraules.

«Et sembla si resem un Pare nostre perquè l'Àngel de la Guarda tingui cura de totes les persones a qui has fet mal?» I aquest Pare nostre puja al cel amb el ressò de les paraules de Jesús: «La teva fe t'ha salvat.» Jesús no estima el mal ni el pecat. Però està fent costat als pecadors, als malfactors perquè es converteixin i visquin.

«Pare, creu que jo puc anar al Cel?» «Mira, farem una aposta. Si tu mors abans que jo, espera que arribi jo i m'obres la porta. Si jo moro abans que tu, m'esperaré a prop de la porta per obrir-te-la quan arribis. No et preocupis, que sant Pere hi està d'acord, ell sap el que significa ser traïdor!»

I el cap de setmana, la missa. Abans de la pandèmia celebràvem una eucaristia, dissabte al vespre. Hi assistien tots els interns del Centre Penitenciari que ho volien. A partir de la pandèmia, cada mòdul, d'un centenar d'interns aproximadament, s'ha convertit en un «grup bombolla». Ja no es poden

La meva experiència personal m'ha fet descobrir tres llocs «privilegiats» on ens trobem amb Déu: els hospitals, els tanatoris i les presons

L'home fort, bregat i tatuat, plora com un nen a la cel·la i quan parla amb mi a la sala de dia, al menjador o passejant pel pati del mòdul

El P. Xavier Rodríguez donant la comunió a un dels assistents a la missa a Brians 2, en una aula habilitada com a capella amb cartró pedra fabricat.

fer activitats barrejant interns de mòduls diferents! Ara, els dos capellans que celebrem les misses dels caps de setmana, anem passant pels mòduls que ens ho han demanat i celebrem una eucaristia a cada mòdul. Els sacerdots tenim més feina, però benvinguda sia! Hi hem sortit guanyant! Els grups són més reduïts, cada missa la celebrem vuit, deu o dotze persones. Hem guanyat en profunditat, participació, moments de reflexió i silenci, cada grup es constitueix en una petita comunitat cristiana que celebra la vida i la fe. Fa pocs mesos i, amb la delegació del Sr. Bisbe, vam celebrar el sagrament de la Confirmació d'un intern de 34 anys. Va ser senzillament meravellós. Amb pica-pica festiu inclòs, en acabar la celebració.

Els interns d'un altre mòdul han anat construint una capella completa amb cartró pedra fabricat, fet i decorat per ells mateixos. Altar, faristol, Sant Crist, una mare de Déu de Montserrat, canelobres, cimbori, etc. Fins i tot van fabricar una custòdia que la vam fer servir el dia de Corpus.

Com deia al començament. Déu és a tot arreu. Però en segons quins llocs el trobem amb franca nitidesa.

LUNET
FACILITY SERVICES

Maria Rosa
FUNDACION

**EL BENESTAR SEMPRE
COMENÇA AMB UN SOMRIURE**

- Mare Teresa de Calcuta

lUNET.es
comercial@lUNET.es · 902 010 977

Mathew Vattamattam, superior general dels claretians

«Mirar des de les perifèries ens obre horitzons»

CARME MUNTÉ MARGALEF
Vic

La nostra trobada amb Mathew Vattamattam, reelegit al setembre superior general dels claretians, té lloc a la casa d'espiritualitat Pare Claret de Vic, bressol i pol d'irradiació de la congregació en àmbit internacional. Durant dues setmanes (del 17 al 31 d'octubre) les vuit persones que configuren l'actual equip de govern de la congregació es van reunir a Vic per decidir els ítems del sexenni 2021-2027. Nascut a Kerala el 1959, el pare Vattamattam assumeix en primera persona la necessitat d'enllaçar centre i perifèria, tradició i renovació.

L'equip de govern s'ha reunit a Vic per decidir com ha de procedir la congregació en el període 2021-2027. Quines decisions s'han pres?

En la societat convulsa del seu temps, el pare Claret es va saber ancorar en Crist i portar a terme amb audàcia la missió que li havia estat encarregada. En l'actual context de canvis profunds, volem seguir-ne l'exemple. Com a govern general, reunits a Vic, hem elaborat un document que apunta al camí que hem de seguir en els propers sis anys. Ens volem inspirar en l'esperit del nostre fundador per caminar cap a la realització del somni que el Senyor ens convida a teixir junts.

Quins són els grans ítems que orientaran el sexenni?

Com diu el mateix lema del capítol general, hem de ser «Arrelats i audaços». D'una banda, arrelats en Jesucrist, en el sentit que no som treballadors socials, sinó que la nostra raó de ser respon a una trobada amb el Senyor. En segon lloc, hem de ser audaços en la missió, igual que el nostre fundador, el pare Claret.

Treballem des de la crida del Papa a entrar en processos de transformació i a ser una Església en sortida a les perifèries existencials, geogràfiques... En aquest sentit, com a govern, hem de mirar la congregació no des de Ro-

ma, sinó des dels germans que són a la perifèria, per potenciar el servei a la missió; hem de mirar la parròquia no des del rector, sinó des dels que no venen a l'església, els que pateixen. Mirar des de les perifèries ens obre horitzons.

El segon ítem és la necessitat d'organitzar bé el govern. Necessitem enfortir la comunió i la comunitat, treballar com a equip i ser una comunitat de testimonis i missatgers.

El tercer ítem respon a la invitació del papa Francesc de ser adoradors, homes de pregària i, per tant, a aprofundir en l'espiritualitat i la formació.

A Vic, el pare Claret va fundar la congregació i aquí descansa el seu cos. Què significa la capital d'Osona per a la congregació?

Per a tots nosaltres, la casa natal del fundador i de la congregació — Sallent i Vic — són molt importants. Al centre d'espiritualitat de Vic hi

«L'autoritat de Roma és per animar l'Església, però el centre és allà on Jesús està present»

«Necessitem no només una vacuna per al virus físic, sinó també per al virus de la indiferència»

Agustí Codinach

Vattamattam,
a la casa d'espiritualitat
Pare Claret de Vic.

fem trobades i tallers per a formadors, perquè una cosa és conèixer i llegir des de lluny i l'altra és tocar els llocs on van néixer la congregació. Les noves generacions de claretians necessiten tocar aquests llocs, i créixer en aquest esperit. És una manera d'enllaçar el passat amb el present.

Vostè va néixer el 30 de maig del 1959 a Kalathoor (Kerala, l'Índia), podem dir que a les perifèries, als llocs de missió. Avui dia ha canviat la cosmovisió de centre i perifèria, origen i missió?

En aquest temps, l'Esperit ens convida a repensar els conceptes. Quan parlem de l'Església catòlica sempre pensàvem en Roma i Europa, però el cristianisme no té Europa com a origen, hi ha esglésies en molts llocs. Església és on viu l'esperit de Jesús i l'amor que configura. L'autoritat de Roma és per animar l'Església, però el centre és allà on Jesús està present. Jo vinc

de l'Índia, una Església apostòlica que es remunta a l'apòstol Tomàs. Una Església amb moltes vocacions que, a més, aporta la riquesa de la trobada entre Orient i Occident.

Com enriqueix l'Església el diàleg Orient-Occident?

Aquesta trobada permet créixer l'Església en la interculturalitat. Aquest temps és molt fecund per enriquir cultures i dimensions. Europa és excel·lent per analitzar, però la raó és només un aspecte humà, n'hi ha d'altres com la corporalitat, el misteri, el silenci o el coneixement interior. Totes aquestes dimensions són importants per ser un cristià que té cap, cos i cor. Els claretians donem molta importància a les comunitats interculturals, per viure l'experiència de comunió, d'unitat en la diversitat. A la comunitat de Roma hi convivim germans procedents de més de setze països.

El pare Claret va utilitzar els mitjans de comunicació del moment per a l'evangelització. El nou govern general compta amb la Prefectura de Pastoral Bíblica i Comunicacions. Per on passa avui dia l'evangelització?

Sí, l'impuls ve del mateix P. Claret, que va buscar la manera de comunicar de moltes formes: llibres, dibuixos, rosaris... La nova Prefectura de Pastoral Bíblica i Comunicacions vol potenciar la comunicació de la Paraula coordinant i potenciant les múltiples iniciatives que ja s'estan realitzant.

Quines lliçons de vida i fe ens deixa la pandèmia?

La pandèmia ha revelat moltes coses: la fragilitat, la vulnerabilitat, la importància de la cura. Hem vist molts aspectes positius, però també altres de negatius com la por o el maltractament al medi ambient. Necessitem una altra manera de viure i conviure en aquest món. D'altra banda, la pandèmia ha visibilitzat altres virus que afecten l'esperit humà: la violència, la incapacitat de mirar els altres als ulls, de veure la divinitat en l'altre, de veure el seu dolor, el virus de la insensibilitat davant de l'avortament, l'abús d'infants en àmbits d'Església, el tràfic de dones. Per tant, necessitem no només una vacuna per al virus físic, sinó també per al virus de la indiferència. Necessitem despertar el millor dels éssers humans, que es la nostra relació amb la Transcendència.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Fem confiança a Jesús de Natzaret

Benvolguts i benvolgudes, amb el temps d'Advent que vam estrenar la setmana passada podem dir que la vida cristiana recomença. I ho fa donant un vot de confiança a Jesús de Natzaret.

La civilització va endavant. S'està gestant una època nova. La cultura rural ha quedat lluny. La revolució industrial ja és d'ahir. Ara tenen la paraula la tècnica, la informàtica i els mitjans digitals. Però, anem cap a una civilització millor? La pandèmia ens ha sotragat seriosament, però algunes de les seves lliçons, les hem acabat d'aprendre o de considerar? Cap on caminem? I jo, cap on camino?

Aquesta pregunta, els ordinadors no la responen. Simplement, la societat va evolucionant amb les seves llums i ombres. El que mor és l'individu. Toca, doncs, a l'individu de preocupar-se de respondre adequadament a aquesta pregunta cabdal. I resulta que l'individu som nosaltres: jo que us escric o us parlo i tu que em llegiràs o m'escol-

taràs.... Penso que no és assenyat esquitllar-se del tema com solem fer davant de situacions comprometedores. Davant preguntes de vida o mort, l'home prudent cerca qui li pot donar una resposta satisfactòria. Li va la pròpia sort.

Jesús de Natzaret, que, com afirma sant Lluç, «era un home que Déu va acreditar [...] obrant [...] per mitjà d'ell, miracles, prodigis i senyals» (Ac 2,22), ha revelat que Déu és Pare i que a casa seva guarda estances per a nosaltres un cop passat el treball d'aquí. I que ell mateix va «a preparar-nos-hi estada» (Jn 14,2). És una manera de parlar perquè els senzills entenguem que som fets per viure amb Déu. Per això, immediatament abans, Jesús mateix havia dit als seus deixebles: «Que els vostres cors s'asserenin. Creieu en Déu, creieu també en mi» (Jn 14,1). Fem confiança a Jesús de Natzaret o no n'hi fem? Aquest és el moll de la qüestió.

Aquesta és la clau de l'Advent: la confiança que ens mereix la persona de Jesús. Aquest és el primer

pas per arribar a Nadal. «Tots els camins van a Roma, però no van a Betlem!», recordàvem del poeta el diumenge passat. Cada full de calendari ens acosta al vint-i-cinc de desembre, però no tots els passos ens acosten a Nadal.

Amb l'Advent podem dir que la vida cristiana recomença, i revé fent confiança a Jesús de Natzaret. Per a fer el camí més planer, ja a l'entrada trobem una dona que hi va creure de debò: Maria, la seva mare; una dona sense cap títol que li donés una confiança qualificada en la junta de veïns del poble. Senzillament, fou la mare de Jesús i se'l va creure fins al final. Per això ens és presentada com el model més sublim de l'Advent, és a dir, de l'espera de Jesús. Ara Ella és amb Déu i ens acompanya en el nostre caminar pel món. Escoltant Jesús ens trobarem amb Maria; contemplant Maria no perdrem de vista Jesús.

Fem, doncs, el camí d'Advent. Aquest camí sí que arriba a Betlem.

Ben vostre,

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Humils i lluminoses referències

És impressionant el que podem aprendre si estem atents a aquells referents que dia a dia ens ensenyen el camí de la veritat. Sempre hem sentit a dir que la humilitat és veritat i que per aquest camí hi podem trobar la superació de l'autoreferencialitat per donar pas a uns nous referents en la vida. El temps d'Advent es troba ple de referències lluminoses. Entre d'altres, hi ha la del Precursor de Jesús, el profeta humil que és capaç de dir, tot assenyalant Jesús, el Messies: «Ell ha de créixer, i jo he de minvar» (Jn 3,30). Avui som nosaltres, l'Església, qui ho ha de dir amb humilitat i convicció. I no sols dir-ho, sinó ser-ho i fer-ho! Som l'Església que ha de trobar en Joan Baptista el referent fiable per anunciar Jesús en les circumstàncies actuals, la seva claredat de paraula i la seva radicalitat d'actuació. Aquest és el camí que se'ns ofereix per al veritable encontre amb Crist i la fortalesa dels vincles de comunió i solidaritat que ens han d'unir entre nosaltres.

Quan experimentem en l'àmbit global del nostre món occidental una desertificació espiritual que ens impedeix aquest encontre i no comptem amb el ressò immediat i favorable del missatge cristià per part dels qui pretenen reduir-lo al silenci, és quan més que mai hem de sentir la força interior, profètica, d'un anunci humil que es fa cada dia més urgent. Per la confiança que Déu ens dona, podem

reconvertir aquest desert en nombrosos oasis on pot rebrotar de nou l'esperança. Deserts, que hi són, en els quals s'experimenta l'austeritat i la manca de recursos materials, on la pobresa personal i les noves pobreses adquireixen un valor que predisposa a la receptivitat, on el buit espiritual és acceptat com una premissa per obrir el cor a la novetat de l'Evangeli..., quan s'accepta aquest desert, qualsevol notícia que es rebi és una bona notícia, qualsevol descobriment dona ànims, qualsevol esforç condueix al que és essencial i fa transitable un terreny dificultós. En el desert, no hi té cabuda l'innecessari, no atreu el que és superflu. Per això, és urgent orientar-se i obrir camins que mantinguin viva l'esperança d'un encontre.

Es tracta, com bé sabem, d'un itinerari que coneix bé la meta, però també el gust agredolç del camí. Els deserts de la nostra vida que pateixen el buit de Déu, els deserts que provoquen l'aridesa de l'amor que s'ha refredat o s'ha trencat, els deserts d'una forma de viure sense rumb, troben en el manament de l'amor la resposta. El retorn a les benaurances ens predisposa per trobar aquestes referències humils que apareixen quan som pobres, humils, compassius, nets de cor, afamats i assedegats de justícia, constructors de la pau i forts en els contratemps i la persecució. Enriquets per l'amor, se'ns demana discerniment, seny i finor d'esperit.

SIGNES D'AVUI

Advents inesperats

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

Advent vol dir vinguda, arriba... Quan saps que ve algú, sovint l'esperes. Potser l'esperes i no arriba. Aleshores, et quedes preocupat, fins i tot frustrat. Potser arriba i no te n'adones. Passa desapercebut. Una oportunitat perduda. Potser arriba i et sorprens perquè no l'esperaves. La nova presència et canvia l'agenda, fins i tot la vida. Viure el ritme litúrgic permet participar del dinamisme d'un col·lectiu i ajuda a fer desfilar temes que són crucials a la vida. Però el teu ritme personal potser segueix altres paràmetres. El dol d'una mort et pot visitar en temps nadalencs o la joia d'un naixement en temps quaresmals.

Fullegem l'evangeli. Quan Jesús arriba a Jericó, s'aplega una gentada a rebre'l. Es tracta de l'advent grupal. Zaqueu, baix d'estatura, ha de pujar a un arbre per veure'l. Jesús li diu: «Zaqueu, baixa de pressa, que avui

m'he de quedar a casa teva.» Es produeix l'advent personal, existencial: «Zaqueu baixà de seguida i el rebé tot content.» El canvi de vida no es fa esperar. Els fariseus pregunten a Jesús: «Quan vindrà el Regne de Déu?» Jesús els respon: «El moment és imprevisible. El Regne de Déu és enmig vostre.» Hi ha advents inesperats. Com puc descobrir la presència de Jesús en aquestes situacions? Potser no l'has trobat, però això no vol dir que l'has perdut. No es tracta de resoldre un enigma, sinó d'endinsar-te en un misteri, tal com escriu Eric-Emmanuel Schmitt.

**Potser arriba
i no te n'adones.
Passa desapercebut.
Una oportunitat perduda**

Israel esperava la vinguda del Messies, de manera genèrica, global. La incidència seria més col·lectiva que directament personal. Maria vivia a Natzaret. Era una noia verge, unida per acord matrimonial amb un home que es deia Josep. Si algun dia arribés el Messies, podia pensar, no sé si aconseguiria veure'l o parlar amb ell. Seria tan poderós i estaria tan sol·licitat! El moment és imprevisible i l'anunci li trenca tots els esquemes. Sempre que es produeix una arribada transcendent... brolla espontània la por, el temor. El canvi de plans de Maria es deu a un Advent inesperat, que li porta alegria.

En la vida cristiana tenim molta pràctica de celebrar la litúrgia de l'Advent, però... no deixem potser perdre massa sovint advents inesperats per manca de vigilància i discerniment?

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

FINESTRA A LA VIDA

Unes sabates desgastades

Des de fa uns quants anys, com cada any, la plaça de la Catedral va ser l'escenari d'un record, d'una realitat i d'una injustícia feta costum.

Una sèrie de sabates desgastades per l'ús quotidià pels carrers de Barcelona i una petita làpida il·luminada amb una llàntia, per cadascun dels 69 homes i dones amb nom, cognom i edat que han mort durant aquest any des del dia de difunts del l'any passat, mentre vivien al carrer, sense sostre i sovint sense família. Amb una emotiva cerimònia, alguns companys anàvem posant una rosa al costat de cada persona recordada, mentre es llegia en veu alta el nom i l'edat, afegint alguna de les qualitats que els havia caracteritzat. La música dels estudiants

del conservatori i la coral d'El Lloc de la Dona ens van fer posar la pell de gallina al voltant de tots aquells germans nostres que, mentre veien com Barcelona guanyava en llocs agradables per passejar, parterres que afavorien l'ecologia —cosa sens dubte molt bona— ells no tenien cap sostre on passar el dia ni dormir a la nit.

Uns dies després —el mateix que l'Església celebra el record dels difunts, les petites làpides ocupaven un lloc privilegiat al presbiteri de la parròquia de Santa Anna, seu de l'Hospital de Campanya. Allà tenia lloc el segon recordatori: el d'una eucaristia que aplegava els amics i els recordava en la pregària.

Vaig tornar a contemplar aque-

lles làpides i a comparar les seves edats amb la meua: a molts gairebé els la doblava. I vaig recordar el que ens va dir un metge: «Aquestes persones acostumen a tenir fins a 20 anys menys de vida que la resta de persones.»

No és molt més urgent arreglar el problema de l'habitatge que no pas parlar d'una Barcelona més habitable, quan hi més de mil persones que viuen al carrer?

**A Barcelona és molt
urgent arreglar
el problema
de l'habitatge**

Neix un nou estel a Barcelona

P I-XVI

**Suplement amb motiu
de la inauguració
i benedicció de la torre
de la Mare de Déu
de la Sagrada Família**

*Imatges: Fundació
Junta Constructora
del Temple de la
Sagrada Família*

«CATALUNYA CRISTIANA» A CADA PARRÒQUIA I CADA LLAR

www.catalunyacristiana.cat

 [catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

 [@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

 [catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

**SUBSCRIPCIONS ANUALS
EN CATALÀ O CASTELLÀ**

En paper i digital

Més informació: 934 092 770

Neix una nova estrella

CARDENAL JOAN JOSEP OMELLA

ARQUEBISBE DE BARCELONA

Que la llum i el far que representa aquesta torre ens animi a construir un món més humà i fratern

Sabies que...

tant l'estrella terminal com les estrelles de forja busquen crear la sensació d'estar suspeses en l'aire?

El proper 8 de desembre, solemnitat de la Immaculada Concepció, una nova estrella il·luminarà la ciutat de Barcelona amb la inauguració de la torre que l'arquitecte Antoni Gaudí va voler dedicar a la Mare de Déu.

Aquest any 2021 no deixa de ser simbòlic, perquè, després de mesos de foscor, de moltes ombres, d'incertesa, de lluita incansable... arribarà una llum que ens donarà esperança, la llum de santa Maria. La torre de la Mare de Déu de la Sagrada Família, de 138 metres d'alçada i coronada amb una estrella de 7,5 metres, es farà realitat i canviarà per sempre la silueta de Barcelona. Santa Maria serà una llum enmig de la nit barcelonina.

El temple de la Sagrada Família ha esdevingut patrimoni artístic, cultural i social de la nostra estimada ciutat. A més a més, aquest any també hem commemorat amb goig els 150 anys de la declaració de sant Josep com a patró de l'Església Universal, fet que per a la Sagrada Família és molt transcendent per dues circumstàncies. D'una banda, el dia de sant Josep de l'any 1882 es va col·locar la primera pedra del temple expiatori de la Sagrada Família i, de l'altra, cal recordar que va ser un projecte impulsat inicialment per l'Associació de Devots de Sant Josep.

La construcció d'aquesta magnífica basílica ha estat lenta i s'ha vist afectada per moltes contrarietats al llarg de tots aquests anys, la més recent, la pandèmia que ha paralytitzat el món. Durant molts mesos, la Sagrada Família ha estat sola, ha sigut un temple buit. Però, gràcies a Déu, han tornat els visitants i els treballadors i això ha permès reprendre les obres i culminar la torre de Maria. En aquest marc de represa i d'alegria, s'han programat molts actes que comptaran amb la participació d'entitats del barri de la Sagrada Família i de tota la ciutat de Barcelona.

Fem nostra la invitació de sant Bernat: «Mira l'Estrella, invoca Maria.» Que santa Maria, estrella lluminosa, vetlli per nosaltres. Que la llum i el far que representa aquesta torre ens animi a construir un món més humà i fratern, un món que ens permeti estar a prop dels qui més pateixen, perquè trobin en el consol de l'Evangeli de Jesucrist la pau i la serenitat que necessiten.

Avui també demano a Déu que, per intercessió de santa Maria, ens concedeixi el do de viure units a ell, de manera que també nosaltres puguem ser, com Maria, una llum en la foscor per a tants germans nostres que deambulen pel món sense conèixer el veritable rostre de Jesucrist i perquè puguin descobrir el profund goig que neix de la trobada amb ell, de donar-li el comandament de les nostres vides, de deixar que ell sigui el nostre Rei i Senyor.

«L'estrella de Maria portarà llum a la ciutat de Barcelona»

Esteve Camps, president delegat de la Fundació Junta Constructora del Temple Expiatori de la Sagrada Família

La de la Mare de Déu és la primera torre que s'enllesteix en 45 anys. Què significa aquesta fita per a la Junta Constructora?

Després d'any i mig de sequera total de visitants i d'activitats, la inauguració i benedicció és un pas de gegant. La façana del Naixement i de la Passió representen l'inici i el final de la vida de l'home. Ara, la torre de Maria, gràcies a l'estrella que brillarà constantment dia i nit, portarà llum a la ciutat de Barcelona.

La celebració esdevé una autèntica festa participativa amb el lema «Tots som torres d'una mateixa humanitat». Quina és la importància de continuar obrint la Sagrada Família al conjunt de la societat?

Quan ens vam plantejar la celebració, vam veure clar que tota la societat se l'havia de sentir seva. Per això la participació s'ha fet a diferents nivells: comercial, popular, musical, educatiu, social i intel·lectual. A més, per primera vegada hem comptat amb la participació de la gent gran que es troba en residències i les persones amb discapacitat intel·lectual.

Quins detalls ens pot avançar de la celebració litúrgica del 8 de desembre?

Serà presidida pel cardenal Joan Josep Omella i concelebrada amb altres bisbes. Comptarà amb la participació del Cor Francisc Valls, i l'Orfeó Català i un conjunt de metall i percussió faran la nova interpretació del *Magnificat*, compost per Marc Timón. L'assistència autoritzada és de 2.000 persones.

Quina és la planificació de la Junta Constructora per als propers anys?

Durant l'any i mig de pandèmia, en què no vam tenir gens d'ingressos, les reserves van servir per complementar econòmicament els empleats en situació d'ERTO. En aquests moments, de tots els ingressos que estan venint, la meitat va a l'obra i l'altra meitat a reserves per poder afrontar una nova pandèmia o alguna altra necessitat. Si el ritme de visitants es manté com fins ara, la previsió és, l'any 2022, pujar tres nivells la torre de Jesucrist, finalitzar dues torres dels evangelistes i començar, l'any 2023, les obres de la capella de l'Assumpta, al carrer de Provença.

L'any 2026 havia de ser el de la finalització de la part constructiva, coincidint amb el centenari de la mort de Gaudí, però ara no serà possible.

Seguint amb la planificació, el 2023 acabariem les torres dels evangelistes i ens podríem dedicar a la torre de Jesús. Ens faria molta il·lusió inaugurar-la el

2026, coincidint amb el centenari de la mort de Gaudí. Dit això, si la podem enllestir abans, no ens esperarem al 2026. El ritme de les obres el marca l'assistència de turisme.

Realment la nostra serà la generació que veurà acabada la Sagrada Família?

Sí, n'estic convençut, la generació del segle XXI podrà enllestir la part constructiva de la Sagrada Família. Ara bé, el que trigarà molts anys serà la decoració de les més de cent escultures de la façana de la Glòria.

De fet, de la façana de la Glòria estan pendants de presentar-ne al Vaticà la representació artística.

Estem pendants de presentar al Pontifici Consell per a la Cultura el resultat del treball de la comissió teològica, formada per Armand Puig, Francesc Torralba i Joan Galtés (ACS). A partir d'aquí, convocarem un concurs.

El 5 de març del 2020 va tenir lloc la primera reunió per abordar l'execució del projecte de la façana de la Glòria, amb l'Ajuntament, els veïns i els col·legis professionals. Hi ha previstes noves reunions per afrontar el tema sempre polèmic de l'accés?

De polèmic, ho ha sigut tot. Ho ha estat el permís d'obres, que finalment hem aconseguit després de 125 anys. Ha estat polèmica la construcció de la capella de l'Assumpta, que hem pactat. També ho va ser la sortida dels escoltes dels locals parroquials, cosa que hem solucionat. A la vida tot és problemàtic, el que cal són ganes de dialogar i de posar-se en predisposició d'escoltar, cosa certament difícil avui dia. És molt més difícil haver legalitzat tot l'edifici amb la corresponent llicència d'obres, que el pont. En una reunió amb l'anterior consistori, el problema era l'amplada de l'escalinata però quan Jordi Faulí, l'arquitecte director, va acceptar que en podíem retallar un metre i mig per cada costat, la discussió es va acabar. Per tant, tot és negociable, però cal parlar, seure, dialogar, escoltar, perquè si no s'escolta és molt difícil arribar a acords. Quan l'Ajuntament ens convoqui, assistirem a una nova reunió. Del que es tracta és de seure i que cadascuna de les parts expressi les seves inquietuds.

Sí que podem concloure que les relacions amb l'Ajuntament són més fluides, oi? I que fins i tot s'ha assolit un cert reconeixement de la importància del temple.

Això és una realitat. Quan vaig prendre possessió com a president delegat de la Junta Constructora, l'Ajuntament i la Sagrada Família estaven distanciats.

Avui compartim taula, parlem i col·laborem, com ha estat en el cas de les festes amb motiu de la inauguració de la torre de la Mare de Déu, en què hi ha hagut una predisposició total per part de l'Ajuntament. En el seu moment s'havia arribat a dir que la Sagrada Família només era cosa d'Església. Ara, personalment, he sentit a l'alcaldeessa, Ada Colau, o a la tinent d'alcaldia Janet Sanz, reconèixer que la Sagrada Família és la icona de la ciutat.

El 5 de setembre es van reprendre les misses internacionals. Quan es recuperarà la vespertina de dissabte?

Vam posar en marxa la missa vespertina en el moment en què hi havia gent que per problemes d'aforament no podia assistir a la de diumenge al matí. Quan això passi, ens tornarem a plantejar fer-la.

CARME MUNTÉ

«Quan ens vam plantejar la celebració, vam veure clar que tota la societat se l'havia de sentir seva»

«N'estic convençut, la generació del segle XXI podrà enllestir la part constructiva de la Sagrada Família»

Tots som torres d'una mateixa humanitat

La torre de la Mare de Déu permet aprofundir les dimensions social, cultural i educativa

Persones del taller ocupacional Paideia pintant les pedres.

Un esdeveniment històric com és l'acabament i la benedicció de la torre de la Mare de Déu de la Sagrada Família —la primera torre que s'inaugura en 45 anys— no es podia viure només de portes endins del temple. En la seva voluntat d'obrir-se més a la ciutat, la Junta Constructora ha vist l'esdeveniment com una oportunitat per sumar-hi i establir complicitats amb tot el teixit social. «Des de la Sagrada Família volíem que aquesta inauguració fos molt viscuda per la gent del barri i de la ciutat, per això vam veure que era una molt bona oportunitat per acostar-nos-hi i compartir-ho», manifesta Marta Otzet, directora de Cultura i Acció Socioeducativa de la Sagrada Família. Una oportunitat única que connecta amb els orígens del Temple, fet gràcies a la col·laboració de moltes mans.

Al voltant del 8 de desembre, solemnitat de la Immaculada Concepció i dia de la inauguració i benedicció de la torre, es desplega abans i després un calendari d'actes que s'allarga fins al 5 de gener. Es tracta que tota la ciutat, i especialment el barri de la Sagrada Família, se sumi i participi de la festa.

«Hem contactat amb entitats públiques i privades, i amb les associacions i col·les del barri, com la coordinadora d'entitats del barri o els tres eixos comercials. També amb el Districte, el pla de desenvolupament comunitari de la Sagrada Família o l'Escola Municipal de Música. Hem mirat de no deixar-nos a ningú, que tothom pogués participar-hi!», comenta Marta Otzet. Aquest treball conjunt i compartit ha fet possible que la inauguració i

benedicció de la torre esdevingui una autèntica festa popular per al barri i la ciutat de Barcelona.

Encara anant més enllà, s'ha posat en marxa un projecte que ha rebut el nom prou explícit de «Tots som torres d'una mateixa humanitat», en què es potencien les dimensions educativa i social de la Sagrada Família.

Amb la col·laboració de Blanquerna-Universitat Ramon Llull, s'ha convocat un concurs en què han participat 21 escoles de Barcelona i més de 1.200 infants i joves de 6 a 14 anys. «Els hem convidat a participar amb un projecte creatiu fruit de la reflexió individual i col·lectiva al voltant del concepte de la construcció de la torre», explica Marta Otzet. «Tots els infants amb l'ajuda dels seus mestres han hagut de reflexionar sobre qüestions com ara com ens construïm a nosaltres mateixos, què ens ajuda a créixer, quins són els suports que necessitem...» El 14 de desembre es farà el lliurament dels premis als millors projectes.

Amb aquesta mateixa idea de treball individual i col·lectiu alhora, ha anat prenent forma el projecte social. En contacte amb Apropa Cultura i els Instituts Municipals de Serveis Socials i Persones amb Discapacitat de Barcelona, s'ha pogut arribar a dos col·lectius especialment afectats per la pandèmia: la gent gran i les persones amb discapacitat intel·lectual.

L'art com a teràpia

Una escultura cilíndrica de 3 metres d'alçada amb un cortinatge format per 2.400 pedres de pissarra pintades en tons blavosos. Aquest ha de ser el resultat del treball en què han participat 20 tallers ocupacionals i 20 residències de gent gran, amb un total de 2.400 persones.

Amb l'ajuda de l'Associació Artenea, que des de fa dotze anys treballa l'art com a teràpia, s'ha convidat les persones participants a pintar una pedra amb els colors blaus que evocuen el mantell de la Mare de Déu. «Vam enviar a cada centre un kit amb les pedres, els pinzells i les pintures, una guia didàctica, alhora que vam fer una formació als educadors per acompanyar aquest moment», exposa Susana Gómez, presidenta de l'Associació Artenea.

Es tractava de pintar la pedra, però també d'evocar records i significats vinculats a la Mare de Déu i la Sagrada Família. Tal com indica Marta Otzet, «les persones grans tenen molts records de la Sagrada Família, algunes perquè hi vivien a tocar, d'altres perquè l'havien visitat o havien participat en les tradicionals captes anuals. També han expressat emocions lligades a la devoció de la Mare de Déu. El projecte ha tingut un efecte terapèutic molt més gran del que ens pensàvem».

L'escultura, que ha comptat amb el suport d'un equip tècnic del Col·legi d'Aparelladors de Barcelona, s'inaugurarà el 13 de desembre a les 18.30 h. Durant sis mesos estarà exposada a l'atri de la Passió de la Sagrada Família, perquè totes les persones que hi han participat tinguin ocasió de visitar-la.

Es tracta d'una obra, com explica Susana Gómez, que posa en relleu que tots junts podem aconseguir el que ens proposem: «Aquesta escultura mostra com cada persona és diferent, i en aquest sentit cada pedra pintada és una petita obra d'art. Però, alhora, també mostra com totes les pedres juntes fan una força i un conjunt més gran. Si tots ens ajudem aconseguirem el que ens proposem: que la humanitat sigui més solidària i sensible, tinguí cura dels altres i prengui consciència que els col·lectius vulnerables tenen grans capacitats artístiques i, per tant, molt a oferir i transmetre.»

MARTA OTZET

«Les persones grans tenen molts records de la Sagrada Família, algunes perquè hi vivien a tocar, d'altres perquè l'havien visitat o havien participat en les tradicionals captes anuals»

SUSANA GÓMEZ

«Els col·lectius vulnerables tenen grans capacitats artístiques i, per tant, molt a oferir i transmetre»

Imatge virtual de l'escultura «Tots som torres d'una mateixa humanitat».

Un estel per a la Mare de Déu

JORDI FAULÍ

ARQUITECTE DIRECTOR DE LA SAGRADA FAMÍLIA

Els terminals de les divuit torres de la Sagrada Família contenen símbols que representen la dedicació de cada una. El de la torre de la Mare de Déu conté dos elements identificadors de Maria: un estel i una corona de dotze estrelles.

En plànols publicats en temps de Gaudí s'aprecia una estrella al capdamunt de la torre. En l'Àlbum del Temple publicat entre 1922 i 1925 en vida de Gaudí es llegeix: «L'absis vindrà coronat per un cimbori. Va dedicat a la Mare de Déu, *Turris Davidica*, per la qual cosa rematarà en una estrella.» Poc després de la seva mort, l'arquitecte deixeble de Gaudí Isidre Puig Boada la descriu en el seu llibre sobre la Sagrada Família editat el 1929: «El cimbori o cúpula de l'absis va dedicat a la Mare de Déu, segons la tradició bizantina, i és coronat per una estrella lluminosa, *Stella Matutina*» (Isidre Puig Boada. *El Temple de la Sagrada Família*. Editorial Barcino, Barcelona, 1929, pàg. 106).

Uns anys després, els arquitectes directors deixebles de Gaudí dibuixaran sota l'estel una corona de dotze estrelles, símbol de la Mare de Déu esmentat a l'Apocalipsi: «Llavors aparegué al cel un gran senyal: una dona vestida amb el sol, que tenia la lluna sota els peus i duia al cap una corona de dotze estrelles» (Ap 12,1). L'estel i la corona protagonitzen el terminal de la torre, que es compon de tres parts: corona, llanterna i estel.

1 La corona

L'hiperboloide de pedra que configura la corona recull a la base els catorze costats parabòlics de la torre i acaba en dotze puntes que suporten les dotze estrelles de la corona de la Mare de Déu. Per dins conté la cúpula que clou l'espai interior de la torre. La cúpula és recoberta de ceràmica de tons blanquinosos i acaba en un òcul circular o claraboia a la part superior per a l'entrada de claror.

Per l'exterior, la corona de pedra conté uns relleus romboidals, de tons blanquinosos, groguencs i daurats, que creixen de la part més baixa a la més alta i enllacen els catorze costats de la torre amb les dotze estrelles. Els relleus situats en els quatre eixos dibuixen una abstracta M de Maria. Al damunt de les dotze punxes de pedra amb què acaba aquest element se situen, com suspeses a l'aire, les dotze estrelles de la corona, de ferro forjat. Són la mateixa forma geomètrica de l'estel superior: uns dodecaedres estrellats definits per arestes d'acer. Tres suports de forja suporten delicadament cada estel al damunt de la punxa de pedra.

Les punxes de pedra i els estels tenen unes altures variables perquè se situen en un pla orientat cap al centre de la Creu que culminarà la torre de Jesucrist. Així, aquest element de la torre de la Mare de Déu mira cap a la Creu, cap a Jesús, de la mateixa manera que les obertures dels poliedres dels evangelistes i de les torres dels apòstols (l'anell episcopal) també s'hi orienten per encabir els focus que la il·luminaran.

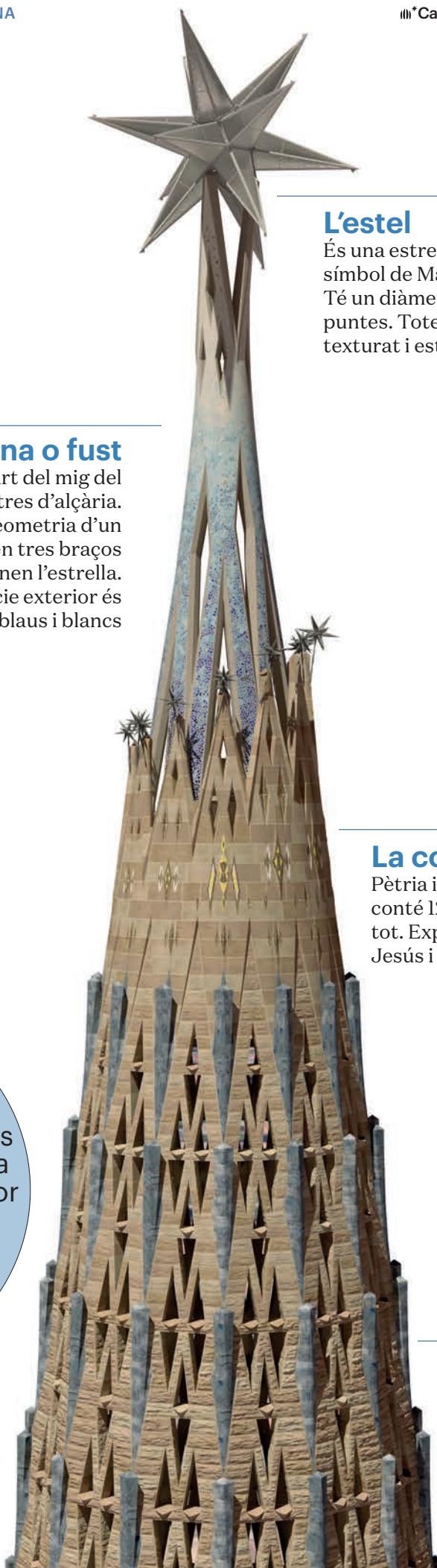
2 Llanterna de suport de l'estel

De dins de la corona de pedra sorgeix un esvelt element de divuit metres d'alçària en forma d'hiperboloide per suportar i enlairar l'estel, i també com a llanterna que recull la claror solar per aconseguir-la cap a l'òcul superior de l'interior de la cúpula. La llanterna s'eixarranca a la base seguint la forma de l'hiperboloide, a fi de recolzar-se a la torre en sis potes. Obertures triangulars i romboidals de la superfície proporcionen claror a l'interior i s'enfilen cap a la part superior, on la llanterna s'obre en tres punxes, per suportar l'estel d'una manera lleugera i gràcil. (...) Està recoberta de trencadís de colors blavosos, per evocar el mantell de la Mare de Déu: són més foscos a la base i es van aclarint cap a dalt fins al blanc, sota els suports de l'estel.

3 L'estel

En una de les fotografies de l'estudi de Gaudí s'hi veuen penjades del sostre una sèrie d'estrelles, poliedres estrellats. Una d'elles és l'estel que corona la torre: un dodecaedre estrellat, és a dir, un dodecaedre (poliedre de dotze cares pentagonals) amb una punta d'estrella piramidal que sorgeix de cada cara. En els textos dels anys vint es parla d'una estrella «lluminosa»; per això l'estrella és de vidre amb una estructura d'acer inoxidable a les arestes i amb uns llums situats a l'interior en el nucli. A fi que, tant si és de dia com de nit, es distingeixin els plans de les puntes d'estrella, el vidre és texturat amb relleus per tal que les cares adquireixin cos i presència.

L'estel conté la instal·lació necessària per resistir i aconseguir l'impacte dels llamps i els punts de suport per als escaladors que n'atenguin el manteniment futur. De dia, els vidres estaran il·luminats pel sol i, de nit, per la claror que sorgirà de l'interior. Cada una de les puntes fa 2,90 metres i el diàmetre màxim de l'estel és de 7,50 metres, la distància base de les amplades i les altures de les naus de la basílica.

L'estel

És una estrella lluminosa, símbol de Maria com a mare de Jesús. Té un diàmetre de 7,5 metres i un total de 12 puntes. Totes les cares són de vidre texturat i està il·luminada des de dins

La llanterna o fust

Correspon a la part del mig del terminal i fa 18 metres d'alçària.

Definida per la geometria d'un hiperboloide, acaba en tres braços que sostenen l'estrella.

Tota la seva superfície exterior és de trencadís de tons blaus i blancs

La corona

Pètria i d'uns 6 metres d'alçada, conté 12 estrelles de forja a dalt de tot. Expressa que Maria és la mare de Jesús i de l'Església

Sabies que...

els arestons estan fets amb granit blau badia del Brasil i que el color és blau perquè representa el mantell de la Mare de Déu?

La torre

Està formada per 14 costats parabòlics amb 800 finestres triangulars que il·luminen el seu interior. Les cantonades de granit blau evocuen el mantell de la Mare de Déu

Sentir-se protagonistes d'un fet cabdal

Organitzat un concurs escolar per reflexionar sobre la construcció de la torre de la Mare de Déu

Interpel·lar els infants i els joves d'entre 6 i 14 anys sobre el significat que té la construcció de la torre de la Mare de Déu de la basílica de la Sagrada Família i com es pot vincular amb la construcció personal i comunitària de cada ésser humà i de cada col·lectiu. Aquest és el propòsit fonamental del concurs escolar «Tots som torres d'una mateixa humanitat».

Organitzat per la Fundació Junta Constructora del Temple Expiatori de la Sagrada Família, el concurs, que ha comptat amb la col·laboració de Blanquerna-Universitat Ramon Llull, s'ha adreçat a alumnes dels sis cursos d'Educació Primària i dels dos primers cursos de l'Educació Secundària Obligatoria de tots els centres educatius de la ciutat de Barcelona. Hi han participat un total de 21 escoles, 44 grups de classe i més de 1.200 infants i adolescents de Barcelona.

«Dos han estat els elements clau que els alumnes han hagut de treballar a classe, amb l'orientació dels educadors (professors, tutors...), per a la participació en aquest certamen: la "torre" com a metàfora del creixement individual i col·lectiu, d'una banda, i els conceptes d'humanitat i de fraternitat, englobades dins del context de la Declaració Universal dels Drets Humans, de l'altra», explica Mn. Àngel Jesús Navarro, professor d'Ètica i Deontologia a la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i de l'Esport Blanquerna-URL.

Segons Mn. Navarro, «es tracta d'una magnífica iniciativa perquè obre el procés edificador cultural, social i religiós a l'entorn escolar. El patrimoni cultural sempre és molt més nostre quan participem en el seu bastiment... Al cap i a la fi, és un dels objectius de la basílica de la Sagrada Família, ja que el seu projecte arquitectònic va néixer com a temple expiatori».

Condició *sine qua non* ha estat que el treball havia de ser en grup. Els formats presentats pels grups de classe han estat d'allò més diversos: una figura plàstica o escultòrica, un conte, un poema visual, una història animada, una *performance*, una coreografia, un cant, un mural, un grafit, etc. A més, els alumnes han hagut de fer un audiovisual que mostri amb claredat no tan sols el resultat final de la producció, sinó tot el procés de construcció, narrant-lo en veu en *off* o a través de subtítols.

«Arran d'aquest plantejament —comenta Mn. Àngel Jesús Navarro—, s'ha intentat que cada infant i cada jove se senti protagonista en la construcció de la seva pròpia "torre" i que alhora sigui capaç d'afegir-se a un projecte de grup i de comunitat educativa. L'aportació de cadascú, concebuda com a "torre" personal, singular i autèntica, és essencial per al creixement i la integració dins de diferents col·lectius (escola, família, grup d'amics...) i per al creixement de la humanitat sencera, plural i diversa, entesa com una gran "torre".»

MAC

Sabies que...

l'estrella és de vidre perquè Gaudí deia que havia de ser lluminosa i, per tant, s'ha d'il·luminar ella mateixa?

Treball d'un grup de classe de l'escola IPSE de Barcelona.

Esclat de tradicions catalanes

Un cerimonial de la cultura popular obrirà la programació d'actes

El 8 de desembre, a dos quarts d'onze del matí, l'interior de la basílica de la Sagrada Família es vestirà de festa per acollir l'acte inicial que commemora la inauguració de la torre de la Mare de Déu: un cerimonial de la cultura popular, a càrrec de diverses colles, que ha comptat amb la col·laboració de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB). Serà la primera vegada en la història del temple expiatori que se celebri aquest tipus de cerimonial.

«Consisteix en un conjunt de balls de diferents agrupacions dels àmbits de la cultura popular catalana que, al llarg dels anys, han anat generant un rellevant simbolisme de representació, de salutació i d'honors a la persona a la qual se li balla», explica Francesc Fabregat, cap dels serveis de Cultura Popular de l'ICUB.

«Hi hem agrupat els diferents símbols d'homenatge del món casteller, de la imatgeria festiva i del sector dels esbarts. Obrirem l'espectacle amb un ball d'homenatge creat dins dels esbarts fa cinc anys i que simbolitza un ball de parella, o doble parella, amb música interpretada per la Coblà Sant Jordi-Ciutat de Barcelona. Seguidament, gaudirem d'un pilar casteller d'honor, que sol fer-se a totes les diades castelleres com a salutació d'inici i cloenda», informa Fabregat.

Després tindrà lloc la ballada d'una sardana, «que sempre ha estat present a tots els esdeveniments festius de la ciutat, com ara la inauguració del Camp Nou

el 1957 o la cerimònia d'obertura dels Jocs Olímpics del 1992», recorda el cap dels serveis de Cultura Popular de l'ICUB. I, finalment, s'esdevindrà «la màxima excel·lència dels balls de Barcelona, com així es recull als protocols de les seves festes, que és el ball dels gegants de la ciutat, precedit pel ball de l'àliga».

«La nostra cultura popular i associativa —posa en relleu Fabregat— és un fenomen únic de Catalunya en el món. Més de 20.000 participants arreu de la nostra geografia dediquen, de manera voluntària, una part del seu temps a fer cultura i a donar caliu a totes les festes majors de Catalunya. És un espai de trobada comunitària que cal cuidar. Després d'aquests mesos d'aïllament personal com a conseqüència de la pandèmia, la cultura popular és la forma més espontània que tenim tots de retrobar-nos als carrers i a les places, i un dels «remeis» per guarir-nos de la pandèmia que patim.»

Francesc Fabregat destaca la gran vitalitat que tenen avui dia les manifestacions populars tradicionals a casa nostra: «Les colles de cultura popular tenen una característica intergeneracional. Hi participen tant gent gran com infants. Per exemple, en una colla castellera hi podem trobar membres d'una mateixa família que pertanyen a tres generacions diferents. Les colles són plenes de jovent. Sortosament, el futur n'està assegurat!»

La torre gaudiniana de la Mare de Déu

CARDENAL LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH
ARQUEBISBE EMÈRIT DE BARCELONA

La creativitat artística del genial arquitecte i del cristià conseqüent Antoni Gaudí ens va sorprendent a mesura que es van finalitzant les obres de la basílica amb un riquíssim simbolisme teològic i espiritual. És el cas de la torre de la Mare de Déu, amb la seva finalització i inauguració aquest 8 de desembre, festivitat mariana de la Immaculada Concepció.

Gaudí desitjava que el magnífic temple que construïa per encàrrec de l'associació dels Devots de Sant Josep estigués ben present en la vida de la ciutat de Barcelona i dels seus ciutadans. Així, aquesta torre de la Mare de Déu, de 138 metres, la més alta de la basílica després de la torre de Jesucrist que està pujant, estarà coronada per un grandios estel amb forma de dodecaedre, de 7,50 metres de diàmetre i cadascuna de les puntes de l'estel fa 2,90 metres. És un magnífic estel de vidre amb una estructura d'acer inoxidable que pesa 5,55 tones.

Gaudí no cercava només que fos visible des de lluny la torre de la Mare de Déu i l'estel que il·luminarà la nit, sinó també que portés un missatge als barcelonins enmig de la vida força complicada i difícil que vivim. Només cal pensar en la pandèmia que encara conviu amb nosaltres. És un missatge que porta llum, esperança i acompanyament maternal.

Benet XVI acceptà la invitació que li vaig fer perquè dediqués la basílica de la Sagrada Família. Parlant amb Benet XVI crec que acceptà aquesta invitació perquè Gaudí s'havia avançat al Concili Vaticà II, projectant el magnífic i grandios temple de la Sagrada Família amb un sol altar, un sol ambó per a la celebració de l'Eucaristia.

Estic molt satisfet d'aquesta visita històrica. Els barcelonins teníem la convicció que la construcció del temple de la Sagrada Família duraria molts i molts anys. Va començar l'any 1882! Però un dia vaig tenir com una inspiració: vaig pensar que si es podien cobrir les naus del temple, ja el podríem dedicar al culte. I així es va fer. Tanmateix a més de la dedicació, Benet XVI ens va fer una altra aportació a la Sagrada Família.

En un projecte que tenien els arquitectes del patronat, la torre de la Mare de Déu era una mica més baixa que les torres dels evangelistes que encerclen la torre de Jesucrist. En una audiència que em concedí el Papa emèrit Benet XVI, li vaig consultar, com a eminent teòleg, el que jo pensava que fora més coherent: que la torre de la Mare de Déu fos més alta que les quatre dels evangelistes, pel paper importantíssim que té Maria en l'obra salvadora de Jesucrist. I el Papa em va contestar ràpidament «senza altro» que ha de ser més alta. Així ho han realitzat els arquitectes de la basílica.

Gràcies a la Bíblia i a la litúrgia, Gaudí va comprendre molt bé el lloc de Santa Maria, en el conjunt del misteri cristià. La seva formació cristiana el va portar a intuir una doctrina que el Concili Vaticà II desenvoluparia després de la seva mort, en el capítol vuitè del document sobre l'Església, titulat *La benaurada Verge Maria, Mare de Déu, en el misteri del Crist i de l'Església*. Per això, en el projecte del nostre genial arquitecte i cristià conseqüent —com el qualificà el Papa aquell dia de la dedicació de la basílica—, la figura de Maria està present en aquesta meravellosa torre

Gràcies a la Bíblia i a la litúrgia, Gaudí va comprendre molt bé el lloc de Santa Maria, en el conjunt del misteri cristià

La llum de l'estel desitja oferir a la ciutat metropolitana de Barcelona que Déu és Déu de pau, de llibertat i de concòrdia

L'estrella que corona la torre de la Mare de Déu, pendent de la seva col·locació, el dia 29 de novembre.

que amb goig inaugurarem dedicada a ella i que també està present en les tres façanes de la basílica gaudiniana la del Naixement, la de la Passió i la de la Glòria.

En la inauguració de la torre de la Mare de Déu podem recordar que Benet XVI en l'homília de la dedicació de la basílica de la Sagrada Família ens digué: «Què fem en dedicar aquest temple? Al cor del món, davant la mirada de Déu i dels homes, en un humil i joiós acte de fe, aixequem una immensa mola de matèria, fruit de la natura i d'un incommensurable esforç de la intel·ligència humana, constructora d'aquesta obra d'art. Ella és un signe visible del Déu invisible, a glòria del qual s'alcen aquestes torres, sagetes que apunten a l'absolut de la llum i d'Aquell que és la Llum, l'Altura i la Bellesa mateixa.»

La llum de l'estel de la torre mariana desitja oferir a la ciutat metropolitana de Barcelona que Déu és Déu de pau, de llibertat i de concòrdia, en una època en què l'home pretén edificar la seva vida a l'esquena de Déu, com si ja no tingués res a dir-li.

Aquesta torre de la Mare de Déu i el seu estel que il·lumina la gran ciutat de Barcelona són un bon ajut en les situacions ambivalents de les grans ciutats. El papa Francesc ens diu que «necessitem reconèixer la ciutat des d'una mirada de fe que descobreixi Déu que habita en les seves llars, als seus carrers, a les seves places» (EG, 71). Déu viu entre els ciutadans promovent la solidaritat, la fraternitat, el disseny de bé, de veritat i de justícia.

Em resulten molt suggeridores les afinitats de la basílica gaudiniana —franciscanisme, ecologia, solidaritat amb els pobres i cultiu de la pau— amb el programa d'evangelització del papa Francesc, que coincideix amb la preocupació d'Antoni Gaudí de procurar que tot el temple que projectava fos un bon ajut per evangelitzar.

Nou Magníficat a setze veus

Durant la missa inaugural s'estrenarà un «Magníficat» del compositor Marc Timón

Pocs llocs com la basílica de la Sagrada Família de Barcelona posen tant de manifest que l'art és una creació humana al servei de la fe cristiana. En el cas de l'impressionant edifici ideat per Antoni Gaudí és concretament la matèria en forma de pedra i vidre la que és modelada per l'home perquè parli el llenguatge de l'Esperit. El 8 de desembre proper, festa de la Puríssima Concepció, amb l'encesa de l'estrella de la Mare de Déu, aquesta adaptació serà màxima, perquè la matèria, en aquest cas el vidre, es transparentarà en llum pura. És la millor manera de simbolitzar que Déu es va encarnar en la materialitat de les entranyes de Maria.

Per arrodonir aquesta celebració aquell dia, dins de la missa, s'inaugurarà una altra creació artística al servei de la fe: el *Magníficat* del compositor i director empordanès Marc Timón. La música, per la seva immaterialitat, és l'art més adequat per expressar la fe, tant individual com col·lectiva. A més, no hi pot haver un text més marià que el *Magníficat*, que recull les paraules de Maria, que ja porta dins seu Jesús, quan visita Elisabet.

Una composició èpica

Va ser el Patronat de la basílica de la Sagrada Família qui va encarregar a començament d'aquest any a Marc Timón que compongués per a la inauguració de la torre de la Mare de Déu una peça *ex professo*. I el compositor va triar amb encert fer un *Magníficat*. Segons explica el mateix Timón, es tracta d'una peça «grandiloqüent, èpica i en aquest sentit molt gaudiniana». De fet, la peça està pensada per ser interpretada a setze veus (normalment se solen fer per a tres o quatre), la qual cosa ja dona una idea de la complexitat de l'obra. Seran les més de cent veus dels diferents cors de l'Orfeó Català les que s'encarregaran d'omplir la Sagrada Família amb aquest *Magníficat* polifònic. La part instrumental comptarà amb un conjunt de metall i la part de l'orgue anirà a càrrec de l'organista titular de la basílica, Juan de la Rubia.

El que es pretén és un resultat sonor espectacular, en consonància amb el marc arquitectònic. De fet, Marc Timón explica que «ha concebut la Sagrada Família com un instrument més que modifica tots els altres, un actor principal. Tots els altres estan condicionats pel timbre i la reverberació que els dona el temple». D'aquesta manera, l'arquitectura d'Antoni Gaudí tindrà una inesperada prolongació en forma de creació musical. Posteriorment a l'estrena, el *Magníficat* de Marc Timón es tornarà a interpretar pocs dies després, durant el concert de Sant Esteve al Palau de la Música Catalana, també interpretat per l'Orfeó Català.

EDUARD BRUFAU

Marc Timón dirigirà la interpretació de la peça composta per ell mateix.

Sabies que...

feia 45 anys que no s'inaugurava una torre a la Sagrada Família?

Esdeveniment obert a tothom

S'han programat nombroses activitats religioses i culturals

Dins de la basílica de la Sagrada Família, el 8 de desembre, a les 10.30, tindrà lloc un cerimonial de la cultura popular, a càrrec de les colles de cultura popular, que ha comptat amb la col·laboració de l'Institut de Cultura de Barcelona; a les 18.00, una celebració litúrgica, presidida pel cardenal Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona.

A les 19.15, es farà l'acte de benedicció de la torre de la Mare de Déu des del carrer de Marina o des del web estel.sagradafamilia.org (s'activarà l'1 de desembre). A l'entorn del temple hi haurà una ballada de sardanes, amb música interpretada per la Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona.

El 17 de desembre, a les 18.00, tindrà lloc un concert de Nadal, a càrrec de l'Escolania de Montserrat, dins de la basílica.

El dia 9, a les 19.00, es presentarà la publicació *Quadern de visita a la Sagrada Família*, amb aportacions de diferents arquitectes sobre la torre de la Mare de Déu, al saló de la Mercè de la catedral de Barcelona. A les 20.00, inauguració al Museu Diocesà de Barcelona de l'exposició fotogràfica *Un nou estel brilla a la ciutat de Barcelona*.

El 12 de desembre, a les 18.00, se celebrarà a l'interior del temple de la Sagrada Família una pregària de Taizé, on participarà el germà Alois, prior de Taizé, amb la col·laboració del Secretariat de Pastoral de Joves de l'arquebisbat de Barcelona. L'endemà, dia 13, a les 18.30, s'inaugurarà una escultura de grans dimensions que descansarà sobre una estructura de ferro d'on penjaran les 2.400 pedres pintades per persones usuàries de tallers ocupacionals i residències de gent gran. La peça s'exposarà al recinte de la basílica.

Dins de la basílica, el 14 de desembre, a les 18.30, lliurament de premis del concurs escolar «Tots som torres d'una mateixa humanitat», organitzat per la Fundació Junta Constructora del Temple Expiatori de la Sagrada Família amb la col·laboració de Blanquerna-Universitat Ramon Llull.

El dia 15, a les 19.00, s'impartirà la ponència *Maria, estel del matí, a la Sagrada Família i en el món d'avui*, a càrrec de la Gna. Margarita Bofarull, delegada diocesana de Fe i Cultura de l'arquebisbat de Barcelona, i Jordi Faulí, arquitecte director de la Sagrada Família. El dia 17, a les 18.00, concert de Nadal, a càrrec de l'Escolania de Montserrat.

El dia 16, a les 20.00, la catedral de Barcelona serà la seu de la conferència *Diàleg entre dues torres: crònica de construccions en paral·lel amb cent anys de diferència*, a càrrec dels arquitectes Jordi Faulí, arquitecte director de la Sagrada Família, i Àngel Menargues, doctorand sobre la restauració de catedrals gòtiques als segles XIX i XX.

A més, des del 8 de desembre fins al 15 de gener, l'entorn de la basílica acollirà cercavila de gegants, actuació de danses populars, exhibició castellera, galejada trabucaire, espectacle de foc estàtic, etc.

Tots els actes es poden consultar a la web sagradafamilia.org.

Neix un nou estel a Barcelona

Fem brillar la torre
de la Mare de Déu

Escaneja el codi QR
i il·lumina la ciutat amb
el teu punt de llum,
estel.sagradafamilia.org

«La formació humanística ens fa millors metges»

Jaume Padrós, president del Col·legi de Metges de Barcelona

Hi ha una pintura al despatx de Jaume Padrós, president del Col·legi de Metges de Barcelona i del Consell del Col·legi de Metges de Catalunya, que destaca per la seva prevalença i valor artístic. Es tracta de *Sant Lluc, evangelista i metge*, de Jordi Alomà. Per al Dr. Padrós, especialista en medicina familiar i comunitària i medicina del treball, resulta difícil separar la vocació mèdica de la fe cristiana, totes dues rebudes dels pares. El 4 de setembre, a proposta del bisbe d'Urgell, va ser l'encarregat de pronunciar l'homilia religiosa d'Organyà. «No va ser una decisió fàcil —explica—, donada la meva ocupació pública, però vaig entendre que l'encàrrec que em feia l'arquebisbe Joan Enric Vives era a títol personal i al final vaig concloure que així com em defineixo com a metge, culer i políticament sobiranista, també puc fer-ho com a catòlic.»

Com viu el doble compromís de metge i cristià?

Soc de família de professionals sanitaris per tots cantons. A casa, el pare era metge i la mare, infermera i vivíem l'atenció als malalts les 24 hores i tots els dies de l'any. Els meus pares també tenien profundes conviccions cristianes. Tant des de la vocació de metge com des de la fe cristiana hi havia una gran coherència entre el que se'ns ensenyava i la pràctica. La fe dels pares era tan autèntica que era molt difícil que nosaltres no en fóssim hereus.

Com es fa notar en la seva trajectòria la formació als jesuïtes?

Els jesuïtes de Casp van fomentar una fe crítica que va tenir una gran influència en la meva persona. M'he dedicat a una professió que té en la metodologia científica un dels pilars i que et porta moltes vegades a situacions límits que et fan qüestionar la mort, el sentit de la vida, el Transcendent, la fragilitat, la vulnerabilitat, la falta d'equitat... Sempre he treballat perquè el punt de sortida fos el més igualitari en termes de pobresa, desigualtat i accés a l'assistència sanitària. En aquest sentit, la meva vocació i la meva fe és de compromís. Crec que Déu intervé a través de la bondat de les persones i que la llibertat és el pilar fonamental de la fe; una fe

«La fe dels pares era tan autèntica que era molt difícil que nosaltres no en fóssim hereus»

«El metge a vegades podrà curar, sovint pal·liar, però el que ha de fer sempre és confortar»

que, davant del Misteri, reposa sobre la confiança i l'esperança.

Quines són les claus per ser un bon metge?

El metge ha de tenir empatia, coneixements i habilitats de comunicació. Li ha d'interessar el problema del pacient des de dues perspectives: intel·lectual, per saber fer bé el diagnòstic i decidir el millor tractament; i comunicativa, per informar i ajudar-lo a prendre decisions. És la suma de coneixement i d'ètica. Cada persona és un repte i genera múltiples interrogants. Per això és tan important que el metge sàpiga que a vegades podrà curar, sovint podrà pal·liar, però el que ha de fer sempre és confortar i acompanyar. Un metge també necessita capacitat de compromís, ha de ser molt generós, no només amb els pacients,

Jaume Padrós, al seu despatx del Col·legi de Metges de Barcelona.

sinó també amb els companys. I, finalment, no pot perdre el sentit de curiositat i ha de tenir esperit crític. Ara bé, l'ideari del professionalisme mèdic s'ha de viure les 24 hores del dia però la pràctica no, perquè cal conciliar-la amb la família, el lleure... L'equilibri psicoemocional és fonamental.

Cal més formació humanística en una disciplina molt científica?

La formació humanística ens fa millors metges. El pòsit de formació personal i humanística ens permet afrontar millor l'atenció del pacient. No pots ser un bon metge si no ets competent, però tampoc si no ets capaç de crear una bona comunicació amb el pacient. I comunicar no vol dir només saber transmetre la informació, sinó també saber gestionar el silenci, la proximitat,

la confiança, l'expectativa, l'esperança, el neguit del Transcendent i la inquietud psíquica o espiritual.

La pandèmia: vivència i aprenentatge

Com va viure els moments més durs de la pandèmia?

El que em va colpir més va ser, en la primera onada, la sensació que no hi havia sortida i el fet de veure els companys enfonsats, molt tocats. Hem passat por, no hem dormit, hem plorat molt. En un moment donat teníem molts companys a l'UCI però, alhora, també vaig veure com els professionals treien forces, s'organitzaven, es donaven suport i es reinventaven si calia per atendre els pacients. Una de les coses que més ha desgastat els professionals ha estat l'experiència de veure morir els pacients sense els seus familiars. Com a societat, ja no serem iguals; tampoc els professionals sanitaris.

Quines lliçons n'hem de treure?

La recuperació de la societat s'ha d'inspirar en la paràbola dels talents, en el sentit que no hem d'esperar que les solucions vinguin de fora sinó que n'hem de formar part. Interpel·lem-nos a nosaltres mateixos què som capaços de fer des de la nostra capacitat i amb la màxima intensitat. Als governs els demano que sàpiguen captar el millor talent per posar-lo al servei de la societat, perquè ara necessitem els millors, però també que tothom doni el millor de si mateix. D'altra banda, la pandèmia també ens ha mostrat que el món és petit i que ens afecta tant el que passa a mil quilòmetres de distància com a deu mil. I que quan ens posem a remar tots en una mateixa direcció (administracions, sector privat, investigadors...) som capaços en poc temps de trobar l'eina per a la solució, com és en aquest cas la vacuna.

La gran pregunta és si n'estem aprenent la lliçó.

Hem d'aprendre moltes lliçons, algunes de caràcter col·lectiu i d'altres d'individual. Hem de reflexionar si el tren de vida que portem és l'adequat, perquè els recursos naturals no són il·limitats. També ens hem de qüestionar si cuidem prou

les relacions personals i a nosaltres mateixos. Fem prou introspecció i exercitem la mirada interior? Hem de potenciar l'activitat física i recuperar vells projectes. La pandèmia ens ha mostrat que tenim una societat una mica infantilitzada. Hem d'aprendre a ser resilents i reinventar-nos, no esperar que la solució vingui de fora; hem de ser més humils, tractar millor el planeta i pensar que el que fem individualment repercuteix en la comunitat.

El moviment antivacunes és exemple d'aquesta societat infantilitzada?

Em quedo amb el fet que som un dels països del món amb un índex de vacunació més alt i, en aquest sentit, vull donar les gràcies als ciutadans perquè majoritàriament han actuat de forma responsable. Cal explicar molt bé que la potabilització de l'aigua, el clavegueram i el concepte de vacunes és el que ens va fer sortir de la misèria de l'edat mitjana. La base de les vacunes és la confiança, la responsabilitat i la solidaritat. Aquells que no es vacunen perquè no volen cometen un acte d'irresponsabilitat i d'insolidaritat, tot oblidant que hi ha molta gent que no es pot vacunar. Vacunar-se és una manera de protegir-nos i protegir el conjunt de la societat, però també és un gest de confiança en el futur.

Entén un metge que no es vacuni?

No l'entenc, però és que, a més, va en contra del codi deontològic. Cap element no pot justificar que un professional sanitari no estigui vacunat. Tota activitat humana té un risc, però hi ha un moment que s'han de prendre decisions. Costa entendre que determinades persones, que són d'un nivell socioeconòmic i cultural alt, siguin de vegades els que posen més obstacles a la vacunació. Em sembla fins i tot immoral, tenint en compte que les societats més pobres anhelan poder-se vacunar. Recordem que per vèncer la malaltia hem de vacunar tot el món i que l'Àfrica no arriba al 10% de població vacunada. La solidaritat i la responsabilitat són fonamentals.

Ara que ens endinsem en la sisena onada de la pandèmia, quin missatge voldria llençar al conjunt de la societat?

La pandèmia torna a presentar índexs de contagis preocupants arreu d'Europa.

«El sistema sanitari a Catalunya és el servei públic que cohesiona més la societat»

«Com a metge i cristià defenso la vida, però tan important com la vida, és la seva qualitat»

Hem entrat ja a l'hivern amb un creixement de contagis comunitaris que ja ens està comportant major pressió assistencial. No sabem com acabaran comportant-se els altres virus respiratoris estacionals (grip, VSR...). Per tant, encara que som dels països amb la taxa de vacunació més alta del planeta, encara hi ha massa adults sense vacunar i necessitem que aquests ho facin. Per solidaritat i per responsabilitat. Sense oblidar d'aplicar les mesures bàsiques com dur mascareta, respectar distàncies, higiene de mans freqüent i airejar espais. La pandèmia la tenim més controlada però no s'ha acabat encara. I també depèn molt del que fem individualment i col·lectivament.

Reptes de la sanitat

Tenim el millor sistema sanitari del món?

Hem anat fent la cantarella que tenim un dels millors sistemes sanitaris del món, però no és cert. Si encara podem competir amb altres països europeus és pel compromís dels mateixos professionals. Els països rics ho són perquè tenen un sis-

tema sanitari fort que protegeix els ciutadans, especialment els més vulnerables. El sistema sanitari a Catalunya és el servei públic que cohesiona més la societat. Certament que genera despesa, però també riquesa en forma de llocs de treball, de coneixement, de docència i de model de societat, perquè el sistema sanitari el conformen professionals que tenen en les persones el seu focus d'intervenció, la seva prioritat. Això també defineix un model de societat.

Quan diu que cal muscular i transformar el sistema, a què es refereix exactament?

Tenim un sistema sanitari pensat per a la realitat sociodemogràfica de la societat catalana de finals del segle XX, però no per a la del XXI. D'altra banda, hem de buscar formes eficients de gestió que ens permetin fer sostenible el sistema. En aquest sentit, és molt important que el debat de pressupostos que hi ha tant a Catalunya com a Espanya posi en evidència que la millor manera de protegir la societat i de generar riquesa material i immaterial és defensar la qualitat del sistema sanitari; ara bé, cal transformació, empoderament dels professionals i guanyar en eficiència i eines d'avaluació de resultats. Analitzar els resultats en salut i economia ens ajuda a prendre bones decisions. D'altra banda, tenint en compte que la pandèmia no s'ha acabat, les inversions fetes han de continuar i la contractació de professionals realitzades no pot ser reversible.

Com valora l'entrada en vigor a Espanya de la llei de l'eutanàsia?

Com a metge i cristià defenso la vida, però tan important com la vida, és la seva qualitat. Com a societat avançada estem pagant un peatge en forma de prevalença de malalties discapacitants, invalidants i despersonalitzadores. Els coneixements ens diuen que determinades situacions ja no són exactament vida, però els recursos tècnics ens permeten donar una aparença de vida a allò que no ho és. Jo soc molt respectuós amb les creences i pensaments dels altres i crec que en aquests temes cal empatitzar amb les persones afectades i respectar-ne el pensament individual. Hem de fer un esforç

tots plegats de no criminalitzar i de comprendre el patiment dels altres i saber solidaritzar-nos-hi més enllà de bones paraules. Hem de tractar la mort i el final de vida no com una cosa obscena ni tabú.

Abans de legalitzar l'eutanàsia, cal universalitzar l'accés a les cures pal·liatives?

A Catalunya, no cal, perquè, de facto, ja estan universalitzades. El pacient ha de poder decidir per qui i fins quan vol ser atès i on, però per això cal que estigui ben informat. Com es vehicula aquesta informació és clau. A Catalunya aquest debat és molt menys cruent que en altres societats perquè les cures pal·liatives, que es van començar a desenvolupar fa trenta anys, tenen un èxit notable. De fet, la mateixa OMS posa Catalunya com el país referent al

món per la seva excel·lent organització assistencial als malalts terminals, sobretot oncològics. Ara bé, és obvi que l'esperança de vida augmentada —gràcies a les polítiques de salut desenvolupades en les darreres dècades— genera uns interrogants que ni la gent més avesada a aquest tema s'havia plantejat mai: la prevalença de malalties neurodegeneratives o de malalties sistèmiques molt avançades fa que en un moment donat puguem identificar amb una certa precisió i antelació l'esdeveniment final. Davant d'això, podem tapar-nos els ulls o bé consensuar decisions amb el pacient o la família i amb l'equip assistencial per procurar un final digne. Aquest és el repte que fa temps les societats avançades tenen plantejat i que el nostre país podria liderar.

COMENTARI DE LA PARAULA

Un missatge de Déu arribà a Joan, el Fill de Zacaries, en el desert

GLORIA MONÉS

Després del Pròleg (Lc 1,1-4) i d'uns amplis prolegòmens, on ha presentat els dos personatges clau del llibre, Joan Baptista (1,5-80) i Jesús (2,1-52), Lluc inicia amb gran solemnitat la seva *Demostració a Teòfil*: «L'any quinçè del governament de Tiberi Cèsar.» Inesperadament, fixa el moment de l'arribada del missatge de Déu que, a Israel, s'esperava que seria en el Temple de Jerusalem, «en el desert», des d'on Josuè havia emprès la conquesta de la Terra promesa. La piràmide del poder polític la componen Tiberi, el Cèsar de Roma, i el seu representant a Judea, Ponç Pilat, i les quatre tetrarquies regides per Herodes, Felip i Lisànies, mentre que l'omnímode poder religiós l'ostentava Annàs i, supeditat a ell, Cai·fàs, summe sacerdot en exercici aquell any. Joan Baptista s'havia situat «en el desert» de Judà, a l'altra banda del Jordà, al marge de la cúpula del poder polític-religiós que serà determinant en el fracàs de Jesús, quan serà penjat d'un patíbul com a rei dels jueus, acusat d'haver comès una sedi-

ció contra l'Imperi. El clam que ell llançava des d'aquell desert inhòspit arribaria a oïdes de tots els israelites que esperaven un canvi radical d'aquella situació insostenible i, en concret, de Jesús. Aquest, als seus 30 anys, mentre exercia l'ofici de constructor probablement a Cafarnaüm, en sentir la seva crida, baixà al Jordà i, després d'un baptisme del poble en massa, fou batejat també ell per Joan. La novetat que Lluc s'havia proposat narrar a Teòfil era tan inusual i xocava tant amb tota l'expectació dels jueus que es veu obligat a garantir-li, amb l'aval d'Isaïes, la crida que feu Joan «en el desert»: «Com està escrit en el llibre dels oracles d'Isaïes, el profeta» per excel·lència. En la citació del passatge d'Isaïes, Lluc n'ha silenciït el final: «i es veurà la glòria del Senyor», que estava reservada a Israel, conscient que la desfeta de Jesús en el Gòlgota ha propiciat el fet que «veurà tota carn la salvació del Senyor».

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

P. JAUME SIDERA, cmf

Tots els sacraments tenen un fonament evangèlic? (i II)

Hi ha dos sacraments de guarició. Un cristià es podia veure privat de la comunitat per malaltia o bé perquè el pecat l'havia «ex-comunicat». Els apòstols enviats per Jesús ungien molts malalts amb oli i es posaven bons (Mc 6,13;15). En la carta de Jaume (5,14-15), els *presbyteroi*, ancians de la comunitat, pregunten pel malalt i l'ungeixen amb oli invocant el Nom del Senyor. Quant als «ex-comunicats», Jesús descriu la festa amb què són acollits pel Pare. «Als qui perdonen els pecats els seran perdonats» diu Jesús als apòstols en conjunt (Jn 20,23 i Mt 18,18) i a Mt 16,19 a Pere personalment. I la gent donava glòria a Déu que havia concedit tal poder als homes.

A Canà, Jesús i Maria assisteixen convidats a les noces de Canà. A Malaquies (2,14) llegim: «El Senyor va ser testimoni del teu compromís entre tu i la dona de quan eres jove.» Jesús compara el regne de Déu al banquet de noces que ha preparat per al seu fill (Mt 22,1-14). Pau a Ef 5,21-33 relaciona el matrimoni referint-lo a Crist i l'Església. Al servei del poble sacerdotal hi ha els ordenats relacionats amb l'Eucaristia i amb el govern de les comunitats tal com es reflecteix en els Fets dels apòstols i en les cartes a Timoteu i Titus.

El ritual dels sacraments s'ha anat concretant i adaptant al llarg dels segles. Però sempre l'Església —que és també un sacrament— ha tingut molt en compte el rerefons de l'Evangeli i altres textos del Nou Testament.

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge II d'Advent

Lectura primera

Ba 5,1-9

Déu farà que es vegi pertot arreu la teva resplendor

Lectura del llibre de Baruc:

Jerusalem, treu-te el vestit de dol i d'aflicció, i engalana't per sempre amb la glòria de Déu. Vesteix-te amb el mantell de la bondat de Déu, posa't al front per diadema la glòria de l'Etern. Déu farà que sota el cel es vegi pertot arreu la teva resplendor i tindràs per sempre aquest nom, que Déu t'imposarà: Possessió-pacífica-del-bé i Glòria-del-culte-a-Déu. Alça't, Jerusalem, guaita des del cim cap a l'orient i veuràs com, per ordre del Sant, es reuneixen els teus fills de llevant i de ponent; canten d'alegria recordant l'obra de Déu. Quan van sortir de tu, caminaven escortats d'enemics, però ara Déu te'ls retorna portats gloriosament com en un tron reial. Déu ordena que s'abaixin els turons més alts i les muntanyes perpètuas, que s'omplin les fondalades i s'anivelli la terra, perquè Israel camini segur sota la glòria de Déu. Fins els boscos i tots els arbres aromàtics faran ombra a Israel per manament de Déu. Déu conduirà Israel, ple d'alegria, a la llum de la seva glòria, amb aquella bondat i aquell amor que li són propis.

Al·leluia

Lc 3,4.6

*Obriu una ruta al Senyor, aplaneu-li el camí;
tothom veurà la salvació de Déu.*

Salm responsorial

125

Quan el Senyor renovà la vida a Sió ho crèiem un somni;
la nostra boca s'omplí d'alegria,
de crits i de rialles.

*R. És magnífic el que el Senyor a favor nostre,
amb quin goig ho celebrem!*

Els altres pobles es deien:
«És magnífic el que el Senyor fa a favor d'ells.»

És magnífic el que el Senyor fa a favor nostre,
amb quin goig ho celebrem! *R.*

Renoveu la nostra vida, Senyor,
com l'aigua renova l'estepa del Nègueb.

Els qui sembraven amb llàgrimes als ulls, criden de goig a la sega. *R.*

Sortien a sembrar tot plorant,
emportant-se la llavor;
i tornaran cantant d'alegria,
duent a coll les seves garbes. *R.*

Lectura segona

Fl 1,4-6.8,11

Que arribeu purs i sense entrebancs al dia de Crist

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Filipis:

Germans, sempre que prego per vosaltres la meua oració és plena de goig pensant en tot el que heu contribuït a la causa de l'evangeli des del primer dia fins avui. Estic segur d'una cosa: Déu, que ha començat en vosaltres un bon treball, acabarà de dur-lo a terme fins al dia de Jesucrist. Déu és testimoni de com us enyoro, a tots vosaltres, per l'amor entranyable que us té Jesucrist. I el que jo demano en la pregària és que el vostre amor s'enriqueixi més i més, fins a vessar, ple de coneixement i de finor d'esperit, perquè sapigueu apreciar els valors autèntics i arribeu purs i sense entrebancs al dia de Crist, carregats d'aquells fruits de justícia que donem per Jesucrist, a glòria i lloança de Déu.

Evangelí

Lc 3,1-6

I tothom veurà la salvació de Déu

Lectura de l'evangelí segons sant Lluç:

L'any quinze del regnat de l'emperador Tiberi, mentre Ponç Pilat era procurador romà de la Judea, Herodes era tetrarca de Galilea, Felip, el seu germà ho era d'Iturea i de la regió de Traconítida, i Lisànies ho era d'Abilena, durant el pontificat d'Anàs i Caifàs, Joan, fill

de Zacaries, rebé la paraula de Déu al desert, i anà per tota la comarca del Jordà predicant un baptisme de conversió per obtenir el perdó dels pecats. Complia el que hi ha escrit al llibre del profeta Isaïes: «Una veu crida en el desert: Obriu una ruta al Senyor, aplaneu-li el camí. S'alçaran les fondalades i s'abaixaran les muntanyes i els turons, la serralada es tornarà una plana, i el terreny escabros serà una vall, i tothom veurà la salvació de Déu.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIA I)

TEMPS D'ADVENT

(SALTERI: SETMANA 2)

Desembre

5. DIUMENGE

Diumenge II d'Advent, Morat. Lectures: Baruc 5,1-9 / Salm 125 / Filèmon 1,4-6.8-11 / Lluc 3,1-6
SANTORAL: Dalmau, b.; Guerau de Braga, b.; Crispina, vg.; Sabas, ab.

6. DILLUNS

Fèria, Morat. Lectures: Isaïes 35,1-10 / Salm 84 / Lluc 5,17-26. O bé: *Sant Nicolau* (ML), *Blanc*. Vic: *Santa Carme Sallés* (ML), *Blanc*.
SANTORAL: Asel·la, vg.; Fortià, mr.; Pere Pasqual, b. i mr.

7. DIMARTS

Sant Ambròs (MO), *Blanc*. Lectures: Isaïes 40,1-11 / Salm 95 / Mateu 18,12-24
SANTORAL: Eutiquià, p. i mr.; Fara, ab.

8. DIMECRES

Immaculada Concepció de la Benaurada Verge Maria (S), *Blanc*. Lectures: Gènesi 3,9-15.20 / Salm 97 / Efesis 1,3-6.11-12 / Lluc 1,26-38
SANTORAL: Ester, reina; Eucari, b.; Romaric, ab.

9. DIJOUS

Fèria, Morat. Lectures: Isaïes 41,13-20 / Salm 144 / Mateu 11,11-15. O bé: *Sant Joan Dídac Cuauhtlatotzin* (ML), *Blanc*.
SANTORAL: Leocàdia, vg. i mr.; Pere Fourier, prev. i fund.; Restitut, mr.; Valèria, vg. i mr.

10. DIVENDRES

Fèria, Morat. Lectures: Isaïes 48,17-19 / Salm 1 / Mateu 11,16-19. O bé: *Mare de Déu de Loreto* (ML), *Blanc*; *Santa Eulàlia de Mèrida* (ML), *Ver-mell*. Terrassa: **Dedicació de la catedral** (S), *Blanc*.
SANTORAL: Gregori III, p.; Júlia, vg. i mr.; Melquíades, p. i mr.; Trobat, mr.

11. DISSABTE

Fèria, Morat. Lectures: Siràcida 48,1-4.9-11 / Salm 79 / Mateu 17,10-13. O bé: *Sant Damas I* (ML), *Blanc*.
SANTORAL: Daniel Estilita, monjo; Ida, vg.; Pau de Narbona, b.; Sabí, b.

El Sant 7 DESEMBRE

Sant Ambròs de Milà

Durant els primers segles del cristianisme, els Pares de l'Església es van dedicar a elaborar la doctrina i teologia cristianes. Entre els Pares llatins destaquen sobretot Agustí d'Hipona, Jeroni d'Estridó i el nostre sant d'avui, Ambròs de Milà (c. 340 – 397).

Nascut a Trèveris, a l'Alemanya actual, en una família noble de religió pagana, Ambròs es va convertir al cristianisme. Com a governador de Milà va posar pau entre els fidels de la ciutat, que no es posaven d'acord per escollir un nou bisbe. La seva tasca pacificadora va resultar tan excel·lent que el van acabar triant a ell. Al capdavant de la diòcesi va destacar com a gran predicador i autor d'una gran obra teològica enfront de les heretgies. També va enviar missioners a evangelitzar els germànics. Sant Agustí es va convertir al cristianisme gràcies a la predicació d'Ambròs, i gràcies a ell va esdevenir una de les grans personalitats de l'Església d'Occident.

Qui dia passa, any empeny

EMILI VILLEGAS ARTACHO
Delegat diocesà de Pastoral
Sacramental i Litúrgia d'Urgell
mossenemili@gmail.com

La tradicional dita catalana «qui dia passa, any empeny» pot significar que ens desentenem de les dificultats de cada dia, dels problemes o de les situacions desagradables que ens poden afectar.

Com tantes vegades, passant i empenyent hem arribat a la solemnitat de Jesucrist, Rei de tot el món, final de l'any litúrgic. El papa Pius XI (1922-1939), en constituir-la el 1925 amb la carta encíclica *Quas primas*, va ubicar-la, però, en el darrer diumenge d'octubre en connexió estreta amb la celebració de Tots Sants, ja que aquests són una manifestació del Regne de Crist que triomfa amb els seus escollits, els sants. En aquell moment Europa patia una forta crisi de les seves arrels cristianes després de suportar la primera guerra mundial. A més, els filòsofs de l'època s'obrien pas minant seriosament els aspectes més fonamentals de la doctrina moral i social de l'Església. Els cristians necessitaven recordar la sobirania universal de Crist i la instauració de l'únic regne capaç de portar la pau i la justícia.

Aquesta celebració, però, no sempre ha estat el colofó de l'any. Va ser el papa Pau VI (1963-1978) que amb la reforma del calendari litúrgic, l'any 1969, la va ubicar en el lloc on la celebrem ara, just en el diumenge XXXIV, és a dir, abans del primer diumenge d'Advent. D'aquesta manera es manifesta d'una forma més notòria que la història es dirigeix cap a Jesucrist, la seva plenitud. Amb tot, arriba el temps d'Advent

i l'inici d'un nou any cristià, tot i que en el transcurs d'aquestes setmanes, tant en les lectures bíbliques com en l'oració litúrgica, no es produeix una ruptura sinó, tot al contrari, una subtil continuació. Jesucrist se'ns presenta com a únic Senyor i la nostra resposta es tradueix en un ardent desig de rebre'l en la seva darrera vinguda.

Devem aquesta concepció de l'any litúrgic a Odo Casel (1886-1948), monjo benedictí alemany, que es va desentendre de les concepcions pedagògiques i moralistes però també lineals de l'any litúrgic com era habitual entre els seus coetanis. Ell va presentar l'any litúrgic com el temps cíclic que ens va portant al misteri pasqual de Jesucrist. No es tracta, per tant, de tenir coneixements d'allò que correspon a cada temps litúrgic, tampoc d'anar passant i empenyent els dies, els mesos, els anys en una mera repetició. Per a Casel, el temps ens serveix per adherir-nos a Crist a través de la celebració dels misteris.

L'any litúrgic és, doncs, l'oportunitat d'avançar en el nostre camí cristià en uns cercles que ens portaran indefectiblement a la nostra pròpia pasqua, esperem, adherida a la del Crist. Recorrent l'any litúrgic, per tant, és produirà en la nostra espiritualitat un autèntic gir copernicà que situarà Jesucrist en el centre de la nostra vida, Senyor del temps i de la història, meta vers la qual transita el sentit de la nostra pròpia existència.

Celebració del certamen marià de Lleida

REDACCIÓ
Lleida

L'acte es va celebrar a l'Acadèmia Mariana en honor de Santa Maria, mare de l'esperança

El diumenge 3 d'octubre va tenir lloc el certamen marià que cada any convoca l'Acadèmia Mariana de Lleida per honorar Maria des de les belles arts, en concret la poesia.

La pandèmia va fer que l'any passat el certamen tingués unes característiques molt especials. Potser va ser l'única vegada —no n'hi ha notícia de cap altra— en què no hi va haver guardonats, i es va fer totalment virtual. Maria, amb tot, va ser honorada, que és l'objectiu cabdal d'aquesta institució any rere any.

En aquest segon any del Covid-19 s'hi va poder assistir aconseguint les restriccions vigents i es va emetre en directe pel canal de YouTube del bisbat de Lleida.

L'acte es va celebrar a l'Acadèmia Mariana en honor de Santa Maria, mare de l'esperança. Va començar, a les 18.00, amb les paraules de salutació del director de l'Acadèmia, Joan Viñas. Tot seguit, va tenir lloc el discurs de la mantenidora del certamen, Teresa Areces, doctora en Dret i catedrà-

tica de Dret Eclesiàstic de l'Estat a la Universitat de Lleida.

Recital de poemes

Després de l'ofrena floral, es va fer el recital de dotze poemes en honor a la Mare de Déu. Concretament, es van llegir poemes de Carles Alsedà, Rosendo Gallego, Francisco Jiménez, Jordi Pàmias, Mn. Agustí Bernaus, Isabel Guerra, Josep Caufapé, Eumelia Sas, Maria Terrades, Lázaro Domínguez, Lluís Coll i Blanca Aragonés. Els rapso-des van ser, entre altres Maria Pijoan, Laura García, Jordi Vivas, Agnès Plubins, M. Carmen Sabador, Natàlia Méndez, Mari Cruz Nevot, M. Carmen Mor i Ramón Comellas.

L'acte va continuar amb les paraules del bisbe Salvador Giménez Valls. Per acabar, la Schola Cantorum de Lleida va oferir un concert. La Schola Cantorum és un cor polifònic interterritorial de l'Ateneu Popular de Ponent, creat l'any 2009. El seu director és Enric Navàs.

Joan Viñas, el bisbe Salvador Giménez Valls i Teresa Areces, durant el certamen marià.

Postals des d'Andalusia

Els moviments idealistes

Un bon amic, Antonio Llamas, sacerdot, canonge de la mesquita-catedral de Còrdova i professor de Ciències Bíbliques, ha escrit una *Lectio divina* sobre el Temps d'Advent. Acostuma a fer-ho en els «temps forts» de la Litúrgia, al llarg de l'any. El professor Llamas té la virtut de contemplar, plegades, la Paraula de Déu i la societat del nostre temps. I ho fa de meravella. Parlant de l'Advent actual ens ofereix alguns suggeriments importants.

Primer, «l'existència de Déu, avui dia, se supedita moltes vegades a les idees anomenades progressistes i a realitats que no tenen lloc a la història».

Segon, «s'imposen els idealismes, que no van ser mai reals en la concepció del món i de la pròpia història, perquè van esbiaixar la realitat en nom d'altres interessos que no eren útils a l'home, ni al moment en què els éssers humans es desenvolupaven».

Tercer, «aquests moviments idealistes neguen Déu i emergeixen altres divinitats que no tenen res a veure amb el Déu dels cristians, Jesucrist, el Senyor».

Quart, «molts expliquen que Déu i la religió, la Bíblia i tot el que ens expliquen cada dia, són fal·làcies del moment, sense fonaments històrics reals, ni doctrines raonables».

Davant d'aquest món, el professor Antonio Llamas proclama aquest «Déu amb nosaltres», que un dia va escriure l'evangelista Mateu i que va generar tota una revolució en la societat del seu temps. «Als homes d'avui els toca preguntar-se amb sinceritat "on és Déu?", per trobar la resposta veritable, la que "resona a les entranyes de l'Advent i el Nadal": "Jo soc allí enmig d'ells."» Sant Mateu ho va resumir en unes paraules plenes de sentit: «Déu és amb vosaltres.»

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

La Immaculada Concepció

En la festa de Santa Maria, faig esment a la Puríssima i poso l'accent en qui és Maria i quin és el seu paper en la història de la salvació. És la nova Eva, la dona que confia en la Paraula de Déu. Maria és conscient de la seva fràgil condició i confia en l'anunci de l'àngel. Maria és imatge de l'arbre de la vida.

El relat del llibre del Gènesi (Gn 3,9-15,20) resulta fascinant. El referons de tot plegat és una confiança absoluta envers el Creador. Maria no es deixa endur per la por ni pels dubtes i es posa a disposició de Déu.

El Rosari de Maria ens recorda que, enmig del tràfec quotidià, podem contemplar els misteris que ens condueixen al paradís.

Maria, l'Obra sublim del Déu Omnipotent, lliura a tota la humanitat el fruit del seu ventre virginal per salvar-nos. En canvi, avui dia, malauradament, la humanitat es lliura cap a l'avortament.

JOSEP VIDAL BORRÀS
Lleida

Una estona en una església

A l'evangelí del divendres 19 de novembre, Jesús deia entre altres paraules: «El meu temple serà casa d'oració» (Lc 19,46). Posem-homés en pràctica.

Suposo que la majoria dels que llegeixin aquestes línies van, anem, a missa, els diumenges o algun dia entre setmana. Però, potser no és suficient. Quantes hores hi ha parròquies obertes, amb el Sagrari tristament sol o amb els bancs buits?

Ànims, fem un esforç, per petit que sigui, per estar una estona més del nostre temps en una església, en qualsevol, no cal que sigui la nostra parròquia. Així, entre tots, amb l'ajuda de Déu i de la Mare de Déu, farem bo allò que deia al principi: «El meu temple serà casa d'oració», i no un lloc, segurament bonic, però trist i buit.

JUAN J. RIBAS
Barcelona

L'obesitat és una pandèmia

Fa poc vaig llegir una notícia sobre el problema de l'obesitat arreu del món i, més especialment, en els nens. El Covid-19 també ha estat una de les causes.

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) cataloga l'obesitat com una pandèmia de tipus no infeccios que provoca un desequilibri entre la ingesta alimentària i el desgast calòric. A més, hi ha un vincle entre la publicitat de menjar ràpid, productes energèticament densos, begudes ensucrades i el sedentarisme, amb el risc d'obesitat infantil. No ho podem adduir només a una mala alimentació a casa, sinó també a les escoles. Es tracta, doncs, de formar els infants en un estil de vida saludable: ensenyar-los quins aliments són nutricionals, brindar-los eines perquè facin una elecció conscient i més sana i perquè evitin els mals aliments, etc.

El mateix papa Francesc va reconèixer la importància d'educar des de la infància: «És imprescindible educar els infants i els joves a nodrir-se sanament, no senzillament menjar.»

CRISTINA CASALS MASSÓ
Esplugues de Llobregat

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

«Les universitats catòliques han d'entrar en diàleg amb tothom des de les pròpies conviccions»

El P. Michael Mullaney és el president de la Federació d'Universitats Catòliques d'Europa

EDUARD BRUFAU
Barcelona

De l'11 al 13 de novembre l'Ateneu Universitari Sant Pacià va acollir l'assemblea general anual de la Federació d'Universitats Catòliques d'Europa (FUCE). El president d'aquesta entitat, el prevere irlandès Michael Mullaney, hi va participar tot exposant els reptes que tenen els centres d'ensenyament superior de l'Església en el complex context actual de secularització i crisi social, política i econòmica. Entrevistat per aquest setmanari, Mullaney explica quin creu que és el paper de les universitats catòliques avui dia.

Creu que les universitats catòliques haurien de subratllar més la seva especificitat creient, o més aviat haurien de tendir a assimilar-se als altres centres?

Les universitats catòliques han de posar l'accent en la contribució que com a tals poden fer a la societat. Tenen una tradició acadèmica molt rica, i l'educació és una part vital de la missió de l'Església. Per tant, han de fer valdre els valors cristians, la doctrina social catòlica i la seva concepció de la persona humana. És especialment important que transmetin una visió holística i transcendent de l'home. I alhora crec que els centres educatius de l'Església han d'establir llaços amb els centres no confessionals, com també amb els que pertanyen a altres tradicions cristianes o a altres religions. Aquests vincles són imprescindibles en temes d'interès general com ara el canvi climàtic, els processos migratoris, la justícia o la pobresa

creixent. En aquestes qüestions podem treballar plegats aportant-hi la perspectiva pròpia de l'Evangelí.

També penso que les nostres universitats haurien d'impartir una formació no encarada tan sols al mercat laboral, sinó capaç d'enriquir la vida personal dels estudiants per tal que puguin aportar uns valors concrets a la societat. En conclusió, jo diria que hem d'entrar en diàleg amb tothom des de les pròpies conviccions.

Avui el nostre món es regeix pel pensament econòmic, tècnic i científic. Per compensar-ho, les universitats catòliques s'haurien de centrar en els estudis humanístics?

L'àmbit tecnicocientífic, certament, té avui un gran pes. Només cal pensar en tota la recerca en el camp de la intel·ligència artifici-

«El gran repte és transmetre una visió transcendent de la persona humana que tingui un impacte en la societat»

Agustí Codinach

segons els països i les regions. En el congrés vam poder sentir una intervenció molt interessant del professor Michel Jalakh, que va exposar la situació de les universitats catòliques del Líban, que són una institució clau del sistema educatiu d'aquest país, marcat per una complexa riquesa confessional. A Irlanda, en canvi, on ens trobem en un context postcatòlic, una societat molt secularitzada, els reptes de les nostres universitats són ben diferents.

En general, diria que quan els estudiants trien una universitat catòlica pel renom que té, pel nivell d'estudis que ofereix, també els hem de saber transmetre una visió ètica. El gran repte de les universitats catòliques és no convertir-se en una universitat com les altres, sinó retenir uns trets distintius, un sentit ètic, una visió transcendent de la persona humana que tingui un impacte en la societat. La contribució de les universitats catòliques al futur ha d'estar inspirada per la preocupació social, la bona notícia de l'Evangeli: sense por d'entrar en l'apologètica amb altres opinions, però sent respectuosos amb els no creients o els creients d'altres confessions i religions. Només així podrem enriquir realment l'economia, el dret o la medicina amb la visió catòlica. Justament el que ofereix la FUCE és una bona estructura per afrontar aquestes qüestions i prendre decisions de manera col·lectiva i facilitar que els centres universitaris catòlics n'aprenguin els uns dels altres.

al. Però aquest terreny necessita la contribució de les humanitats i sobretot de l'ètica. Cal una direcció ètica perquè la ciència respecti la dignitat humana i es posi al servei de la persona. Sense un marc moral, els riscos són evidents, i aquest marc ha de néixer del diàleg entre la ciència i les humanitats. Soc partidari que a les facultats d'humanitats s'hi imparteixin assignatures de ciències, perquè d'aquesta manera el marc ètic es podrà aplicar amb molt més coneixement de causa. I a la inversa, els estudis científics haurien d'incorporar una visió humanística.

Com a president de la FUCE, com veu el present i el futur de les universitats catòliques?

No es pot generalitzar, perquè això depèn del context en què es trobi cada centre, i per tant variarà

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

SANTIAGO AGRELOArquebisbe emèrit
de Tànger

Gabriel Delgado, evangeli per als pobres

Estimat Gabriel,

Em demanen que, en un grapat de caràcters, escrigui quatre ratlles que facin memòria de tu, ara que la germana mort t'ha fet absent de nosaltres.

Jesús, el teu amic de Natzaret, tot ell, en persona, es va quedar amb els seus compartit com a pa i una copa de vi. Una existència compartida, una vida entregada, un pa, una copa de vi, això havia estat Jesús sempre i per a tots.

Des d'aquesta memòria seva que tu vas celebrar cada dia amb fam d'aprendre Jesús, des d'aquesta memòria real de la seva paraula amiga, de la seva mirada compassiva, de la seva vida entregada, del seu amor fins a la mort, tu vas aprendre a parlar als pobres, a mirar-los amb humanitat, a compartir amb ells el teu poc pa, el teu poc d'oli, el teu poc de tot... Des d'aquesta memòria seva vas aprendre a posar dins el caixonet de Déu tot el que tenies per viure.

Amb Jesús, en l'eucaristia, et vas deixar ungir per l'Esperit que a ell el va ungir, vas obeir la crida que ell va

rebres, vas aprendre a anar on ell va ser enviat, vas aprendre a ser evangeli per als pobres.

Amb tu, germà Gabriel, Jesús va continuar apropant-se amistosament als darrers, pels teus ulls va continuar mirant compassivament els ferits, amb les teves mans va continuar netejant nafres, amb la teva paraula va continuar alleujant dolors, regalant esperança, en el teu cor va continuar estimant els descartats, amb tu, ell, el bon samarità, va continuar recollint els que avui jeuen abandonats al marge dels camins, deixats allà per la violència dels bandits, oblidats per la indiferència dels bons.

En tu, amb el teu cor i amb les teves mans, Jesús va continuar sortint com a evangeli a l'encontre dels pobres. Com Jesús, vas posar sobre la taula dels pobres el pa i el vi de la teva vida.

Però també sabies que tu, aquell cor d'estimar i aquelles mans de treballar i tot el teu ésser, continuaves tenint cura de Jesús, perquè tot el que vas fer amb els pobres, amb els teus emigrants estimats, ho vas fer amb el Senyor a qui vas estimar, ho vas fer amb el Rei de qui vas aprendre, ho vas fer amb Aquell en qui et vas transformar.

Un dia, els pobres seran testimonis que vas anar a posar remei a la seva fam i la seva set, la seva nuesa i la seva soledat, la seva necessitat d'esperança, de companyia, d'abric, de consol, de futur. I Jesús serà testimoni del que vas fer amb ell.

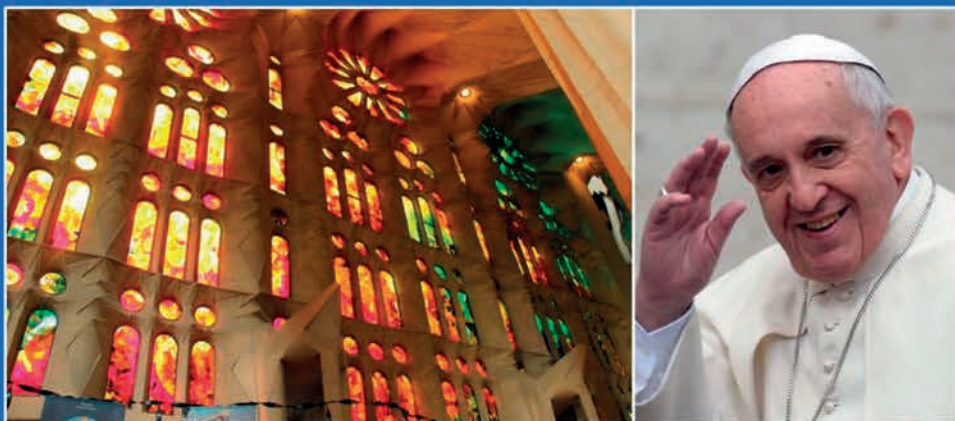
Els teus emigrants, ells fan la teva memòria, ells són la teva memòria.

I aquesta memòria porta un segell d'eternitat beneïda.

Els pobres han experimentat la teva misericòrdia. Jesús l'ha guardada en la memòria del cor. I, amb els pobres, Jesús l'eternitzarà en la benaurança que compartiràs amb els que heretaran la benedicció del Pare.

Una abraçada, germà meu. Ajuda'ns a ser de Jesús.

39

L'ADOPCIÓ D'UN FILL és una generosa expressió de solidaritat

La reflexió sobre l'amor en el matrimoni i la família ha conduït el papa Francesc a plantejar dues qüestions que podrien passar inadvertides: en primer lloc, la necessitat de sortir al pas del problema dels matrimonis que no poden tenir fills; i, en segon lloc, la necessitat d'expandir la fecunditat de l'amor conjugal atenent a situacions alienes a la pròpia llar familiar, però que tenen una relació directa amb la vida de família.

Abans de proposar respostes concretes, Francesc ha establert un *principi* que pot ser vàlid en una gran diversitat de situacions, i ho ha justificat.

«Algunes parelles no poden tenir fills, i això pot ser causa de sofriment per als esposos.

D'altra banda, "el matrimoni no ha estat instituït només per a la procreació dels fills. Fins i tot quan els esposos no tenen fills malgrat el desig intens de tenir-los, el matrimoni manté el seu caràcter de comunitat i comunió de vida, i conserva el seu valor i la seva indissolubilitat" (*Gaudium et Spes*, 50).

I encara més: **la paternitat i la maternitat no són una realitat exclusiva-ment biològica, sinó que es poden expressar de moltes maneres»** (AL 178).

D'acord amb aquest principi, Francesc ha proposat una solució al problema dels matrimonis que, per les raons que siguin, no poden tenir fills: l'adopció. Ell concep l'adopció com un acte de generositat.

«L'adopció és una forma molt generosa de ser pares. Encoratjo els esposos que no poden tenir fills a expandir el seu amor conjugal i abraçar els qui no poden gaudir del caliu d'una llar familiar. Mai no se'n penediran, d'haver estat generosos.

Adoptar un infant és un acte d'amor, és el do d'una família a algú que no en té. És important reclamar que la legislació faciliti el procés d'adopció, sobretot en els casos de fills no desitjats, amb la finalitat de prevenir l'avortament o l'abandonament.

Els qui assumeixen el desafiament d'adoptar i acollir algú de manera incondicional i gratuïta es converteixen en mediadors de l'amor de Déu. Perquè Ell ha dit: "Ni que la teva mare t'oblidés, jo mai no t'oblidaré" (*Isaïes 49,15*)» (AL 179).

Amb aquest criteri, Francesc també ha proposat una solució a un altre problema molt diferent: el dels fills mancats de llar familiar i que potser no han tingut l'oportunitat d'experimentar l'amor matern.

«L'opció per l'adopció i l'acolliment expressa una forma especial de fecunditat en l'experiència matrimonial, no tan sols en els casos d'esposos amb problemes de fertilitat.

En contrast amb aquelles situacions en les quals un fill és desitjat a qualsevol preu, com un dret a la pròpia realització personal, l'adopció i l'acolliment, entesos correctament, mostren un aspecte important de la criança i l'educació dels fills. Fan que la gent s'adoni que **els fills, tant si són naturals com si han estat adoptats o acollits, són subjectes de dret que necessiten ser acceptats, estimats i atesos, i no tan sols portats a aquest món. L'interès superior del fill ha de prevaldre en els processos d'adopció i acolliment.**

D'altra banda, cal frenar el tràfic d'infants entre països i continents mitjançant les oportunes mesures legislatives i el control dels estats» (AL 180).

És a dir, Francesc ha contemplat dos tipus d'adopció molt diferents, segons la finalitat que justifiqui l'adopció: en primer lloc, l'adopció motivada pel problema d'uns fills que no tenen una llar familiar pròpia i són acollits per uns pares generosos que se'n fan càrrec i els tracten com a fills propis; i, en segon lloc, l'adopció motivada pel desig dels esposos que no poden tenir fills i tan sols es proposen solucionar 'el seu problema'. En aquest segon cas, el Papa ha subratllat que els possibles interessos del matrimoni mai no poden prevaldre sobre l'interès superior i els drets dels fills orfes de pare i mare.

Sorprèn la insistència amb què el Papa es refereix a aquesta qüestió, que no és gens irrellevant: el motiu de fons pel qual un matrimoni sense fills es planteja recórrer a l'adopció no pot ser l'afany de compensar allò que és considerat una deficiència del matrimoni. Ell ha estat molt clar: l'adopció no pot ser concebuda com l'exercici d'un dret dels cònjuges a la pròpia realització personal. Cal que l'adopció tingui una altra finalitat.

- Quines realitats coneixes de situacions d'adopció i d'acolliment de fills sense llar familiar? Amb quina finalitat han actuat els esposos que han adoptat un fill o una filla?
- Creus que sempre s'han respectat els dos principis exposats pel papa Francesc? Hi havia altres solucions possibles?

Amb l'escalfament global, el corrent del Golf ha perdut velocitat.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

El canvi climàtic afecta també els corrents marins

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

És ben coneguda la funció que fa en el clima del planeta l'anomenat corrent del Golf. És un corrent aquàtic que parteix del Carib, avança des del golf de Mèxic cap a Europa i després puja Atlàntic amunt fins a l'Àrtic. Com que és relativament càlid, fa que les poblacions europees de la costa tinguin un clima una mica més alt de temperatura que les americanes situades a la mateixa latitud geogràfica. Avui dia, d'aquest corrent oceànic, se n'ha estudiat amb detall el seu curs i la seva continuació. El conjunt de tot el seu recorregut s'anomena ara, en anglès, AMOC (Atlantic Meridional Overturning Circulation). L'aigua que constitueix aquest flux surt calenta del Carib, es va fent més temperada a mesura que avança, i més salada, es va refredant a latituds altes i esdevé més densa i, per això, tendeix a enfonsar-se i acaba dirigint-se un altre cop cap al sud.

Doncs bé, l'escalfament global està alterant aquest mecanisme. Des del 2004 es fa un seguiment detallat de com va el procés del curs de l'AMOC i s'ha vist que ha minvat. El corrent va a velocitat més baixa. Per què? La fusió de gran part dels casquets polars provocat pel canvi climàtic, juntament amb l'increment de pluges fortes, afegeix aigua freda a la superfície oceànica

i en redueix la salinitat. Això induïx a una disminució de la densitat de l'aigua i, consegüentment, de la força del corrent que li farà perdre velocitat.

I quines conseqüències comportarà tot això? Segons Javier Martín-Vide, climatòleg de la Universitat de Barcelona, les terres de la façana oest d'Europa seran una mica més fredes perquè no tindran l'aigua tan càlida com tenien, i també pot haver-hi més borrasques potents a Europa amb una circulació atmosfèrica més caòtica. De fet, l'hivern passat ja hi hagué manifestacions clares d'aquest caos: fredorades extremes a llocs com Texas, nevades rècord al Japó i altres llocs, mentre que a Suècia, per exemple, tingueren dies hivernals de temperatura de 17°C, temperatura alta que no s'havia vist mai... Veurem si aquest proper hivern ens trobem amb una continuació d'aquest caos atmosfèric.

TRADICIONS REMEIERES

Els caps blancs i el morritort

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins

Els caps blancs o herba blanca (llat., *Alyssum maritimum*; cast., *mastuerzo marítimo*) són una planta de fulles linears blanques i verdoses, i de flors blanques que també és anomenada *xuclamel*, car és una destacada planta mel·lífera. A més, té uns efectes diürètics molt potents, tant, que popularment hom l'anomena *herba pixanera*. Com que floreix tot l'any és anomenada *sempre-en-flor* i en la tradició pairal de casa nostra s'ha aplicat contra el mal de pedra i per afavorir la bilis.

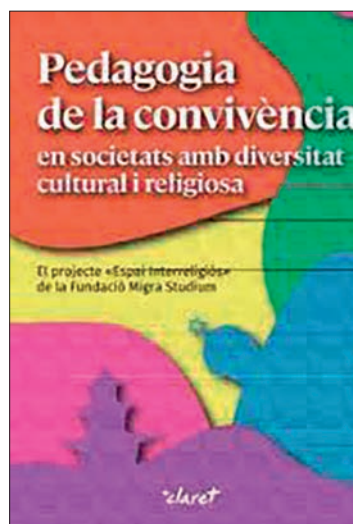
Semblantment, també és força comú arreu de la península la presència del morritort o *enciament de caputxí* (llat., *Lepidium sativum*; cast., *mastuerzo*), que compta amb nombroses aplicacions en la medicina popular. És una planta crucífera originària d'Egipte i Pèrsia i que actualment viu de manera espontània a les zones temperades i càlides del sud d'Europa. Els frares caputxins la conreen en les seves hortes i feren aquesta lloança de les seves peculiars propietats: «El

mastuerzo tiene las hojas de un gusto picante y muy agradable. Se cultiva para ensaladas, pero se encuentra en los bordes de los caminos, dícese que disuelve en la vejiga misma los cálculos. Es planta aperitiva, contra el escorbuto, sarna y enfermedades cutáneas. Es estimulante y cálida. Sus hojas tiernas aplicadas sobre la piel actúan como sinapismo y por tal motivo se aplica contra los reumatismos. Majado con miel desarraiga el fuego de San Marsal. Los alacranes huyen del humo del mastuerzo, y majado cura las picaduras de esos animales venenosos. Huyen del mastuerzo las sabandijas» (BHC, Pócimas de capuchino, 62).

Les fulles del morritort és millor de collir-les poc temps abans que la planta no floreixi i així són de gust més suau. A l'article vinent us parlaré, si Déu vol, de la botja que, també, forma part de la tradició remeiera de casa nostra. Com sempre, us desitjo abundoses benediccions de Pau i Bé!

El cap blanc té uns efectes diürètics molt potents.

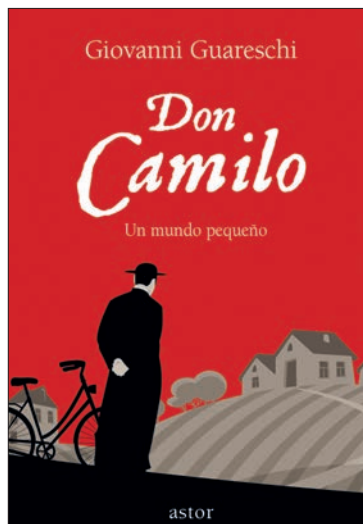
Pedagogia de la convivència en societats amb diversitat cultural i religiosa
Editorial Claret, 2021, 330 pàg.

Aquest llibre recull l'experiència i la proposta que la Fundació Migra Studium ofereix des de fa més de deu anys a través del seu Espai Interreligió, un projecte que vol ser un instrument per a escoles, entitats i ciutadania en general, que afavoreixi la convivència, el respecte i el veïnatge.

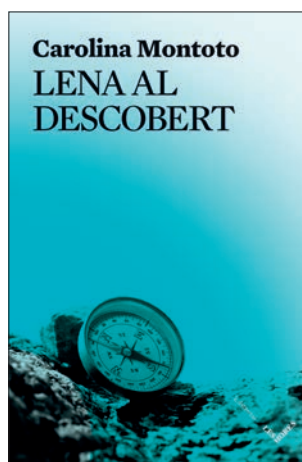
WOLE SOYINKA
Crónicas desde el país de la gente más feliz de la Tierra
Alfaguara, 2021, 619 pàg.

Una divertida i amarga sàtira política sobre la corrupció en forma de novel·la de misteri. En una Nigèria imaginària, però molt semblant a la real, un grup de bergants, predicadors, emprenedors i polítics es veu immers en una trama sobre tràfic de membres humans robats d'un hospital. Una crida commovedora a mobilitzar-se contra l'abús de poder.

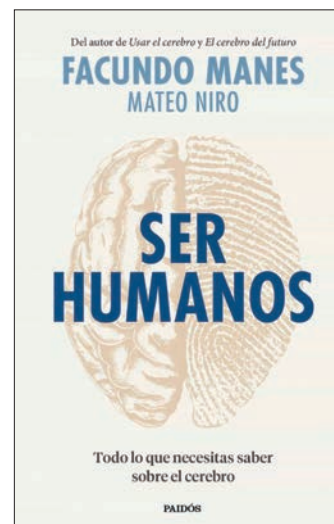
GIOVANNI GUARESCHI
Don Camilo
Un mundo pequeño
Ediciones Palabra, 2021, 286 pàg.

El «petit món» de Guareschi se situa en un poblet de la vall del Po als anys cinquanta, en plena postguerra italiana. En aquestes pàgines ens presenta les divertides aventures de dos personatges aguerrits i entranyables: Don Camilo, el rector rural, i el seu antagonista Peppone, el batlle comunista. Un dels autors més traduïts de la història de la literatura italiana.

CAROLINA MONTOTO
Lena al descobert
Editorial Les Hores, 2021, 304 pàg.

La Lena fa repàs de la seva vida el dia que compleix cinquanta anys: treballa com a correctora i amb el que guanya li costa arribar a final de mes, viu en un pis llogat, no té parella i gairebé no té amics. Sembla que cada cop s'està tornant més invisible als ulls de la societat. Però, arran d'una trobada fortuïta amb el propietari del seu pis, s'atrevirà a rebel·lar-se.

FACUNDO MANES
MATEO NIRO
Ser humanos
Paidós, 2021, 475 pàg.

En les últimes dècades, els avenços en les neurociències ens han desvetllat molts aspectes sobre el funcionament del cervell. Amb tot, aquest òrgan compost per gairebé cent mil milions de cèl·lules encara continua sent un desafiament ple d'enigmes per als científics. Com funciona la memòria? Per a què serveixen realment les emocions? Què és l'estrès?...

ALEJANDRO CORRAL
La dama del Prado
Ediciones B, 2021, 518 pàg.

Com més s'apropa la data de lliurament del manuscrit, menys inspirat se sent Óliver Brun, un jove escriptor i investigador d'Història de l'Art que, després de l'èxit de les seves primeres novel·les, té por de no estar a l'altura de les expectatives amb la següent. Pot un assassinat convertir-se en una obra d'art?

CRÍTICA DE CINEMA

MERCÈ LAJARA

Llicenciada en Biologia
i doctora en Bioètica

S'ha acabat l'hora de jugar

EL NADÓ EN CAP: NEGOCIS DE FAMILIA

DIRECTOR: Tom McGrath

GUIÓ: Michael McCullers

MÚSICA: Steve Mazzaro,

Hans Zimmer

Animació, familiar

Estats Units

97 minuts

La família, font de fraternitat

El nadó en cap: Negocis de família és la seqüela de la pel·lícula de DreamWorks que de ben segur recordem. La família continua sent el punt central del film. En un moment en què no és prou reconeguda, aquesta proposta suggereix diverses reflexions sobre el tema.

En Tim i en Ted continuen ostentant el paper central del relat. S'han fet adults i les seves vides han seguit camins diferents i s'han distanciat. Mentre que en Tim s'ha casat i és molt feliç, tot i que no té gaire èxit professional, en Ted és un gran home de negocis. En Tim té dues filles. La gran, Tabitha, sembla que s'allunyi del seu pare per ser més independent. Aquest fet fa patir molt en Tim. La petita, la Tina, és el *nadó en cap* en aquesta ocasió. La missió: investigar l'escola on estudia la Tabitha, ja que es perfila com un perill mundial. Com ja s'insinuava en la primera entrega, Babycorp ha inventat una fórmula que transforma els adults en bebès. La Tina fa beure aquest preparat a en Tim i a en Ted i es convertiran a dos superagents que s'infiltraran a l'escola per investigar. Però només tindran 48 hores per fer-ho, després la poció deixa de fer efecte.

És bonic, i certament no casual, que l'ambientació dels exteriors de

la casa d'en Tim sigui nadalenca. També l'interior de la llar és molt acollidor. Ens recorda que els detalls són importants en la convivència i que cal tenir cura de les ocasions especials per intentar enfortir els lligams entre les persones.

En el film es presenten algunes problemàtiques afectives en l'entorn familiar i com s'hi enfronten. En Ted ho fa amb grans regals i en Tim l'increpa: «No ho pots arreglar tot amb diners!» Ell intenta fer servir la via del diàleg amb la seva filla gran que comença a no deixar-se petonejar i qüestiona tot el que fa el seu pare però, en el fons, l'admira. També es troben afectats els lligams entre els dos germans. Com es poden refer les relacions trencades o refredades? La Tina intentarà unir-los novament a través del record de moments viscuts i dels sentiments d'estimació d'anys enrere. Finalment, en Ted acabarà afirmant: «Gràcies per protegir-me sempre.» I en Tim respondrà: «Ets el meu germà, sempre estarem units perquè això és ser una família.»

Com diu el papa Francesc a la XLVII Jornada Mundial de la Pau 2014: «La família és la font de tota fraternitat, i per això és també el fonament i el camí primordial per a la pau, i doncs, per vocació, hauria de contagiar el món amb el seu amor.»

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

PERE FÀBREGUES I MORLÀ
Llibreter

Noah Gordon, un avi entranyable

Potser d'un llibreter s'espera que parli dels llibres d'un autor. I encara més, quan és un autor reconegut internacionalment com Noah Gordon, que ha tancat el darrer capítol de la vida.

Si demanéssiu pel carrer pels seus títols, tothom us diria: *El metge*. Aquesta novel·la és la més coneguda, reconeguda, i llegida de les seves obres. Va saber arribar al gran públic i, fins i tot, al cinema. Segur que, d'ell, se n'ompliran moltes pàgines.

Permeteu-me, però, que us parli del que vaig viure personalment. Els meus socis havien fet una presentació multitudinària en una de les seves llibreries i, en publicar el seu darrer llibre *El celler*, basat en el món vinícola català i el seu entorn, que tan bé coneixia, ens van fer l'oferta de presentar-lo a La Formiga d'Or. Per a nosaltres va ser tot un honor i, com bé podeu imaginar, tot un èxit.

Però, el record que em queda a la memòria, va ser una tarda familiar, gairebé diria que tendra. Va arribar a la llibreria amb la seva família i, sobretot, amb la seva neta, una patufeta que feia brillar els ulls dels seu avi. Transmetia aquella mirada amorosa que arriba al cor i que et demostra que, la fama, per més gran que pugui ser, no assoleix mai els nivells de goig de tenir a prop un infant que saps que t'estima i a qui estimes incondicionalment.

Molts parlaran de l'autor, però ara és moment de pensar en la persona, en aquell avi entranyable que ha deixat un gran buit. Recordarem el seu somriure i la seva mirada. Sempre serà un referent de bondat per als seus, cosa que supera amb escreix tot el que en puguem dir com a autor.

Descansa en pau, i gràcies per aquella tarda tan entranyable.

RAUXA

Persones i animals

No cal ser animalista per adonar-se que un gos té emocions; s'entristeix quan no veu l'amo i s'alegra quan el retroba. És igualment innegable que alguns animals de companyia ens desvetllen simpatia, fins al punt que quan es moren els trobem a faltar. També és cert que tenir un gat a casa porta molts menys maldecaps que tractar amb persones, fins i tot aquelles que més ens estimem. I malgrat totes aquestes constatacions, animals i humans no poden ser mai éssers equiparables. Una mascota no és part de la família.

Amb la bona voluntat de realçar la dignitat animal, de reconèixer-los uns drets, sovint s'acaba considerant inferior una part de la humanitat. Hi ha persones que, per la raó que sigui, no ens resulten gens simpàtiques, certament. Però aquest fet no ens ha de portar a afirmar que un hàmsster val més que elles. Encara més, hi ha persones que han comès actes abominables que cap bèstia no podrà cometre mai. Però d'aquesta malaurada realitat, no en podem concloure que una mascota sigui millor que un terrorista, un violador o un genocida. El crim més atroç no anul·la la dignitat de qui el comet. Qui col·loca els animals per damunt de certes persones en realitat està afirmant que hi ha humans superiors a uns altres i que ell, òbviament, es troba indefectiblement entre els primers. D'aquesta manera, suprimim la igualtat de tots els humans pel que fa a dignitat, drets i deures —que tant ha costat de reconèixer— i tornem a caure en l'esfereïdora mentalitat que afirma l'existència d'éssers humans inferiors. No hem vingut al món per estimar una entranyable mascota que no ens diu mai que no, sinó per estimar fins a la mort els nostres més acèrrims enemics. Només això és amor.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

PARES TEATINS

El **dissabte 11 de desembre**, a les 20.30, concert del Cor Albada i del Cor Ariadna a l'església de Sant Gaietà de Barcelona (c/ Consell de Cent, 293).

SOLEMNITAT DE LA PURÍSSIMA CONCEPCIÓ

El **dimecres 8 de desembre**, a les 11.00, eucaristia solemne. Presideix Ramon Corts; predica fra Valentí Serra; Cor estable de la Concepció; *Missa pro Europa* de Jacques Berthier; a les 19.00, segones vespres solemnes; orgue: Llorien Santana (c/ Aragó, 299 – Barcelona).

PREGÀRIA

El **dijous 9 de desembre**, a les 19.00, taller-escola de pregària al Casal Don Bosco (pepe.alaman@salesians.cat).

MONESTIR DE SANT PERE DE LES PUEL·LES

El **dissabte 11 de desembre**, a les 19.00, vetlla d'Advent (c/ Anglí, 55 – Barcelona).

CATECUMENAT

El **diumenge 12 de desembre**, a les 18.00, catequesi del bisbe als catecúmens a l'església de Sant Sever; a les 19.15, eucaristia a la catedral de Barcelona.

«AJUDANTAJUDAR»

El **diumenge 12 de desembre**, a les 18.00, XIV concert benèfic de Santa Lúcia amb Yoko Suzuki (piano) a l'Edifici Alta Diagonal (av. Diagonal, 640 – Barcelona).

LIDERATGE SACERDOTAL

El **dilluns 13 de desembre**, el **dijous 14** i el **dimecres 15**, a Barcelona, programa de lideratge sacerdotal. Informació: tel. 661 848 447.

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

El **dijous 17 de desembre** i el **dissabte 18**, seminari *Populismes i catolicisme a Espanya* amb Xavier Alonso. Informació: tel. 933 172 338.

Girona

IMMACULADA CONCEPCIÓ

El **dimecres 8 de desembre**, a les 20.00, encensa de fanalets en honor a la Immaculada i res del rosari a la parròquia de Sant Vicenç de Llançà.

SANTUARI DEL MONT

El **diumenge 12 de desembre**, a les 12.00, presentació del llibre *Retrat de Jesuralem: viatjar a Terra Santa*, de Jordi Puig; a les 13.00, missa amb el grup Veus Empordaneses; a les 16.00, recital de poemes i cant de nades.

Lleida

IREL

El **dijous 9 de desembre**, a les 18.30, Pilar Mariné parla sobre *Elaborar fraternitat* (c/ Canonge Brugat, 22 – Lleida).

Sant Feliu de Llobregat

TORRAS I BAGES

El **dijous 10 de desembre**, a la basílica de Santa Maria de Vilafranca del Penedès, a les 20.00, missa del 150è aniversari de l'ordenació sacerdotal del bisbe Torras i Bages; a les 20.45, conferència *Quina és la influència de Torras i Bages en l'art?*, amb Ignasi Roviró.

Tarragona

SANTA TECLA

El **dissabte 11 de desembre**, a les 11.00, conferència d'Àngel Narro sobre *Santa Tecla, una pionera de la santedat femenina* al Centre Tarraconense El Seminari de Tarragona.

Tortosa

CATEDRAL

El **dimecres 8 de desembre**, a les 12.00, eucaristia solemne de la Immaculada Concepció.

Vic

MUSEU EPISCOPAL DE VIC

El **dilluns 6 de desembre** i el **dijous 7**, a les 12.00 i a les 16.30, espectacle familiar *Contes medievals*.

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

 /catalunyacristiana

 @catcrist

 catalunya_cristiana

 Catalunya Cristiana

Director: Mn. Miquel Ramón Fuentes

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire
Lingüista: Montserrat Pibernat

Col·laboradors d'aquesta setmana: Santiago Agrelo, Pilarín Bayés, Teresa Casillas, Agustí Codinach, Pere Fàbregues, Jordi Faulí, Antonio Gil, Joan Guiteras, Mercè Lajara, Lluís Martínez Sistach, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès, Quique, Ignasi Ricart, Francesc Riu, Josep Rius-Camps, Xavier Rodríguez, Lluís Serra, Jaume Sidera, Leticia Soberón, Sebastià Taltavull, Emili Villegas, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

director@catalunyacristiana.cat

redaccio@catalunyacristiana.cat

administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

publicitat@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació:
Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

CARME MUNTÉ MARGALEF

TikTok és una de les xarxes socials més noves, i els seus usuaris, en un 66%, els conformen la generació Z i els millennials (els nadius digitals). A partir d'aquí, el jove periodista Abel Cobos s'ha preguntat quina és la presència de l'Església en aquesta xarxa social i n'ha fet el tema del seu treball de final de màster a la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna (Universitat Ramon Llull).

Quines són les característiques pròpies de TikTok en relació amb altres xarxes socials?

A Instagram, Facebook i Twitter el text té molta importància, mentre que a TikTok en té el vídeo, i l'únic text que et permet fer són missatges privats i breus peus de foto. Són vídeos molt breus i dinàmics que permeten donar molt poca informació. Així mateix, TikTok funciona a partir de plantilles preestablertes, conegudes com a *memes*, que t'obliguen a adaptar-hi el missatge. Com que t'has d'adaptar a aquests formats per tenir èxit, no hi ha opció de créixer en qualitat ni contingut. Per això és un lloc on es corre el risc de crear un contingut purament fordista i d'entreteniment.

Per això costa que l'Església hi entri? Malgrat això, cal ser-hi?

Una de les conclusions del meu treball és que TikTok et permet arribar a un públic heterogeni, al qual no arribaries de cap altra manera, però alhora es produeix una espècie de mercantilització de la fe. Dit això, s'hi ha de ser, perquè encara que sigui de forma banal, està obrint una porta per aproximar-te a un públic que segons les enquestes del CIS vas perdent any rere any.

Qui ha de ser-hi?

L'ideal seria que el papa Francesc o el Vaticà com a institució hi fos present, que marqués una estratègia i una determinada forma d'actuar. A TikTok trobem discursos que ridiculitzen el cristianisme i que no obtenen resposta, perquè no hi ha ningú que els contraprogrami. Però és que el problema no són únicament els vídeos irònics o ridiculitzadors, sinó el fet que moltes persones, que es presenten com

Abel Cobos, periodista

«Les delegacions de Joventut o Catequesi haurien de tenir perfil oficial a TikTok»

a cristianes, llencin discursos d'odi contra col·lectius com les dones o els homosexuals, i, novament, no hi hagi cap institució que els contradigui. El perfil institucional és necessari, encara que sigui en un paper purament formal. I si això no és possible, almenys sí que haurien de ser-hi presents les entitats que treballen amb joves, com les delegacions de Joventut o de Catequesi.

Els recomanaries un perfil oficial?

Sí, almenys les delegacions de Joventut o Catequesi haurien de tenir perfil oficial a TikTok. Podrien tenir-hi veu persones diferents, cosa que permetria que el *meme* i la banalització no recaiguessin sobre la institució. No crec que la gent se'n queixés.

Quins consells donaries a una persona o institució que vol entrar en el món de TikTok?

Després d'haver analitzat 50 tiktokers i 5.000 continguts, la conclusió és que el top 10 amb més *likes* eren els vídeos amb *memes*. Per això, el meu consell és que els *memes* siguin com la porta d'entrada del perfil, que et permetin posicionar-te bé, per després passar a oferir un altre contingut amb un missatge més profund. Cal intercalar missatges seriosos amb *memes* per assegurar-te que siguis rellevant i que el perfil no caigui en l'oblit. Un altre consell és aprendre de les experiències de tiktokers com Xiskya Valladares i sor Lucía Caram. Són *influencers* que poden fer formació per ajudar l'Església a entrar en el món de les xarxes socials.

ràdio
estel

Dimecres 8 de desembre
neix un nou estel
i ho podràs viure a
Ràdio Estel

Programació especial des
de la Sagrada Família:

15 h - Tot anirà bé

18 h - Eucaristia

19.15 h - Benedicció de
la Torre de la Mare de Déu
i encesa de l'estel

19.30 h - Camins

SEGUEIX-NOS

Barcelona 106.6 / Tarragona 100.6 / Girona 103.4 / Lleida 91.5 / Catalunya Central 93.7 / Vic 98.4
Tortosa 90.1 / El Garraf 96.8 / La Cerdanya 104.4 / La Seu d'Urgell 105.0 / Andorra 107.5 / Bossòst 106.0

Available on the
App Store

Android app on
Google play